

ELŐFIZETÉSÁRA:

Egész évre . . . 12 kor.
Félévre . . . 6 "
Negyedévre . . . 3 "

Bérmertelen levelek
csak ismert kezektől fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem adatnak
vissza.

Egyes szám ára 30 fill.

A nyilttérben minden
garmond sor díjja 40 fill.

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLEN-VÁRMEGYE KÖZÖNSÉGÉNEK

ÉS A ZEMPLEN-VÁRMEGYEI „TANÍTÓ-EGYESÜLET“-NEK

HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

HIRDETÉS DIJJA

hivatalos hirdetéseknek:
Minden szó után 2 fill.
Azonfelül bélyeg 60 fill.

Petitmél nagyobb, avagy
diszkrét, vagy körrel-
tel ellátott hirdetések-
ért természet szerint min-
den négyyszög centim. után
6 fill. számítatik.

Állandó hirdetéseknek ked-
vezmény nyújtatik.

Hirdetések és pénzküldé-
mények a kiadóhivatalhoz
intézendők.

Az amerikai kérdéstről.

Hogy az úgynevezett „társadalmi kérdések“ száma egygyel, azzal t. i. a melynek nevét fejezetül irtuk, megszapordott — és hogy az „amerikai kérdés“ egy azok közül, melyeket a XIX. század problémájaképp örökölt át a küszöbön álló új század: mindez közismeretű dolog „urbi et orbi“ és egészen bizonyos, hogy a haladó idők folyama nem egykönnyen fogja ezt a „megoldott“ kérdést beraktározni az eszmék történelmének muzeumba.

A „bölcselet követ“ kell előbb megtalálni; nem azért, hogy a „kérdés“ megoldassék, de azért, hogy a kérdésnek csak a „nyitja“ is kitapogatható legyen.

Lapunk hasábjain az „amerikai kérdés“-nek egész irodalma van már együtt. Ez az irodalom most bővül két dologgal.

Az egyik Mailáth József grófnak a főrendiházban mondott beszéde, még pedig abban a hiteles szövegben, melyet a gróf a „Zemplén“ számára maga revideált; a másik Haraszthy Miklósnak, a homonnai járás dekorált főszolgabírájának az a tanulmányának is beillő jelentése, melyet az amerikai kérdéstről e napokban küldött megszívlelés végett a közleg. bizottsághoz.

A „beszéd“ és a „jelentés“, (mely utóbiból a bizalmas vonatkozású részleteket, ép az úgy jól felfogott érdekében, ezuttal nem hozhattuk a nyilvánosság elé) mely kettő egymást kiegészíti és megvilágítja, itt következnek:

Mailáth gróf beszéde.

Engedjék meg, hogy a költségvetés tárgyalása alkalmából egy fontos kérdésre kiterjeszkedjem s a nagyméltóságú főrendek türelmét rövid ideig igénybe vegyem; az általam felvetendő kérdés aktuális nemcsak azért, mert a képviselőház tanácskozásai során fel lett hozva, de mert beleilleszkedik azon egyöntetű, céltudatos és következetes social-politikai programba, melyet a földmívelési miniszter maga elé tűzött

TÁRCA.

Szóke Dunán . . .

A „Zemplén“ eredeti tárcája.

- Jöjjön külföldre!
- Messze?
- Nem a'; csak ide a szomszédba: Franciaországba.
- Hát a közbeeső három országgal mit csinálunk?
- Azokat ignoráljuk. Jöjjön csak, jöjjön hamar.
- Beszálltam a kocsiába.
- De konzul ur, én . . .
- Hajts! a francia hajók kikötőjéhez.
- Nos, 10 perc múlva — francia terrenumon voltunk: egy a brailai kikötőben horgonyzó marseillesi gőzhajó elegáns étkező termében.
- Előre léptem be, de a pincér nem látszott méltányolni három országra szóló rettenetes uti fáradságaimat; mert jöttömre is megmaradt esőndes polgári foglalkozása mellett — tisztesség ne essék mondván — nadrágot faldozott. Midőn azonban az utánam jövő konzuli sapkát meglátta, balkezével művész-haját állította égnek, jobbkezevel, szalvéta hiányában, frakk jaszárnyát fogta karon. Negyvenöt foknyi pukkerli, egy lehellesterű: „Siil vous plait?“ és testet öltött az elegáns francia garszonok egy telivér példánya.

és mely a legközelebb tartott telepítési szaktanácskozmányból kifolyólag is oly eszméket vetett felszínre, mely eszmékkel foglalkozni nemcsak érdemes, de kötelesség még azon Házban is, a melynek hivatását és életrealóságát az ily kérdések megvitatására, sajnos, a legutóbbi időben sokan kétségbevonni szeretnék.

Ezen kérdések közül nézetem szerint legfontosabb azon társadalmi jelenség, mely kisebb-nagyobb mértékben az egész országban, de különösen egyes vidékeken oly arányokat kezd ölteni, hogy az ebből már idáig keletkezett s a jövőben még keletkezhető bajok orvoslása, szerény véleményem szerint, a legsürgősebb állami feladatok közé tartozik. Ezen jelenség, méltóságos főrendek, a kivándorlás, melynek következményei itt-ott nagyon súlyosan nehezdednek nemcsak a társadalomra, általános erkölcsi és gazdasági tekintetben, de az államra is, mint egészre, úgy a honvédelem, mint egyéb állami érdekek szempontjából, amint azt az ideai sorozás sajnos igazolta.

A kivándorlás kérdésében méltóságos főrendek a legujabb időkig, ha nem is uralkodott teljes sötétség, de leplezetlenül el lehet mondani, hogy nem foglalkoztunk azzal oly behatóan, mint azt ezen jelenség megérdemelte volna; bizonytalan, sőt hamis statisztikai adatok félrevezették az intéző-köröket, azokat tájékozatlanságban hagyták és téltelenségre kárhoztatták, vagy pedig magát a kérdést oly jelentéktelenné tették, hogy nem látszott érdemesebb azzal közelebről s nem különösen az állam szempontjából törődni; s ez leginkább onnan magyarázható, mert az volt az uralkodó nézet, — a mi közéletünkben egy-egy jelszó fel lesz kapva és tartja magát sokáig, azzal nyugtatjuk meg keleti lelkiismeretünket, — az volt a kiadott jelszó, hogy az amerikai kivándorlásnak meg van a maga anyagi haszna, amennyiben sok pénz jön onnan be s ennek folytán főleg a felvidéken a nép adósságait törleszti, elvesztett telkét visszavásárolja, sőt új földvásárlásokat is eszközöl; ebben sok igaz van, de minden kérdést méltóságos főrendek a maga összességében kell bonkés alá venni, minden jelenségnek jó és rossz oldalait egyszerre kell mérlegelni, csak a kettőnek egymással való szembeállításánál lehet a helyes és valódi következtetésre jutni, t. i., hogy egy ily jelenségnek állami és társadalmi szempontból a haszon vagy a kár nagyobb-e?

— Je suis le consul d' Autriche-Hongrie . . . (én az osztrák-magyar konzul vagyok) kezdte a konzul, de a szabóból pince- és konyhamesterré avanszirozott barátunk a többit be sem várva, frakkjának szárnyain tovaröppent.

Oly nagy potentás itt az osztrák-magyar konzul, hogy elég, ha megnevezi magát s az, mi szem-szájnak ingere, azonnal magától jövetik. Jött is. Pilzeni kiviteli sör, francia konyák és sampányi, tengeri rákok, pókok, polipok és osztrigák glédái formálódtak lassankint az asztalon körülöttünk.

— E közben csikorogtak már a „Fraissinet“ vasmaeskái. Indultunk.

— Az Istenért — mondtam — konzul úr! megyünk.

— Úszunk! páter, úszunk!

— Ejh! hiszen nem vagyok én fiatal leány, hogy megszóktessenek a Rivierára! Én nem megyek.

— En sem.

— Hová?

— Franciaországba.

— Hát a „Fraissinet“ kiköt Ghitsetben, onnan elesőlnakázunk Magiuba, Magiuból viszapropellerezünk Brailába. — Kóstolja csak ezt a pókot, mily fenségesen ropogós. Ahá! Ghitsetben vagyunk.

Sietve szállásoltunk el ruháink minden zsebeibe és beléeseibe olyan dolgokat, melyeknek behozatalánál a román vámőrök összeszedik Traján császár államtudományát, — sok minden-
nel ezt is tőle örökölték! 48-as őseik finom

S ha voltak is, kik az amerikai kivándorlással nálunk tudományosan foglalkoztak, mint Thirring, Milhofer és Körösi, igen nagy elismerés illeti meg Hegedüs Loránd országgyűlési képviselő urat, ki a kivándorlás kérdésével a fenti hazai kutatók, de különösen saját közvetlen tapasztalatai alapján — melyeket részint Amerikában, részint itthon szerzett — oly tudományosan s oly szeretettel foglalkozik, hogy az általa taposott ösvényen egész bátorsággal lehet és kell is tovább haladni. A „Budapesti Szemle“ mult évi számaiban megjelent közleményeit mindenki melegen ajánlom figyelmébe, a ki e kérdés iránt érdeklődik. En első sorban a magam megyéjének, de különösen járásomnak viszonyait veszem tekintetbe és miután minden ügy, mely azon községeket érdeklí, ahol lakom, figyelmem tárgyát képezi, úgy természetesen az amerikai kivándorlással, annak okaival, következményeivel s orvoslási módjaival is már régebben foglalkozom s épp azért volt én rám nézve Hegedüs Loránt ur tanulmánya oly nagy fontossággal, mert abból sokban megtaláltam a magyarázatot, melynek megfejtséhez a kules hiányzott, sokban saját felfogásom helyességét s az egész kérdéstről táplált nézeteim megerősítését.

Mindenben azonban nem osztozom Hegedüs ur nézetét, mert minden ilyen jelenségnek okai a helyi viszonyok szerint különbözők s így a következtetés is más; tökéletesen egyetértek vele abban — és itt van a kérdésnek a súlypontja — hogy az a pénz, amit az Amerikába vándoroltak az országba küldenek, csekély azzal a munkaerő veszteséggel szemben, a melyet azáltal szenvedünk, hogy a java munkaerő kimegy.

Minálunk Zemplénben, de különösen újabb idő óta a Bodroghközön a férfiak közül a javamunkásnép, a kaszás s az, a ki aratni szokott, megy ki úgy, hogy ma-holnap nagy munkáshiány lesz; de kimegy azonkívül minden kora és nemü egyén már s oly mértékben, ami nem-sokára egy depopulációval fog felérni; az, a ki visszajön, vagy már munkaképtelen, vagy elzüllött, vagy oly eszmékkel lesz telítve, melyek nem igen üdvösek, tehát mi semmiféle re-kompenzációt sem kapunk; éles megfigyelésre vall és a tényeknek megfelelő Hegedüs azon következtetése, hogy Magyarországon az a kivándorlók számának emelkedése vagy csökkenése leginkább attól függ, hogy Ame-

tapintatát, csak hogy élvezhessék (kérem, a vámtörvények nevében!) azt, mi nekik, a románoknak nincs: a főszegek, kitűnő zamatu hollandi szivarokat. Különben a konzuli sapka annyira megvédett ilyenemű határvillongásoktól, hogy a konyákat, mely zsebeim térfogatával nem tudott egyességre jutni, kezemben vittem a partra.

Csölnakba szálltunk tehát, mely partra vitt: a Dobrudzsának egy kis dunamenti falujába, Ghitsetbe. Az egész falu pár vittillóból áll; lakói földhöz ragadt muzulmánok, kik részint halászzattal, részint Brailában hajó-rakodással keresik kenyerüket. Fő és összes nevezetessége a falunak, hogy egyetlen utcájának végén bukkan ki a Dunából az a táviró kábel, mely Moldovát a Dobrudzsával köti össze.

Illó baksissal rávétünk egy igazhitű törököt, hogy evezze velünk Magiuba. Másfél órai megosztott evezés után elértük e gyönyörű fekvésű kis helyiséget. A Dunának hatalmas — majdnem egy km. széles — amaz ága mentén fekszik, mely Cerna-Vodánál szakad el a folyamtól és Brailánál egyesül azzal ismét.

Ez a Duna-ág és a hosszan elnyúló, kristály és grafit kőzetű hegyek között fekszik Magiu. Környéke, maga a helység is, fás; és e haragos zöld színek szép ellentétei a helység fölött elterülő kopár sziklák, melyeknek kőbányái Románia városainak utcáit látják el kővezetellel.

Magiu lakói is nagyobbbrászt köfjéttessel foglalkoznak; itt is mind törökök. Hodzsájuk (pap) is van, ki a magiui intelligencia egyedül-

rikában milyen állapotok vannak, vagyis Magyarország egészen ártatlan a kivándorlással szemben, az itteni viszonyok nagyon csekély befolyással vannak a hullámzásra; ezt ott nálunk Zempléni is szomorúan tapasztaljuk, mert míg például az amerikai-spanyol háboru idejében a kivándorlás igen csekély volt, a háboru elmúltával, midőn az üzleti élet túl a tengeren ismét virágzott, már erősebben indult meg, a legutóbbi elnökválasztás idejében igen erős volt, épp úgy, mint most, a midőn ugy lát-szik, Amerikában igen sok emberre van szükség, mert valóságos láz fogta el népünket, nap-ról-napra 10-20-ával mennek az egyes közsé-gekből s nem a szegény, de a vagyonosabb s nem az amfibialis egyén, mint Széchenyi Imre gróf mondta. S itt akarok tulajdonképpen arra rátérni, hogy Hegedüsnek azon állítása, melyet ő tézisül állított fel, t. i., hogy a kivándorlás ott a legnagyobb, a hol sok a kötött birtok, mint tétel nem applikálható a Bodrogközön, mert minálunk például nem a munkahiány, vagy a föld hiánya miatt mennek ki, hanem mert egy gyorsan gazdagodni akarás, egy for-mális láz fogta el őket, mely elősegítve lesz ügynökök által, kik az egész országot beháló-zták már, de nagy mértékben az által is elő lesz segítve, hogy az Amerikába kivándorlott itthon maradt rokonát, ösmerősét, sógorát hívja, vele folytonos írásbeli összeköttetésben van, sőt le-velükben mindjárt a hajójegyet is megküldik.

A Bodrogköz lakója a szabályozás előtti időben nomád életet élt — mert természetlő el volt szigetelve — misztikus felfogású is volt; most a kultura terjedése, a közlekedési eszkö-zök tökéletesbedése folytán — bár a boldogult Sennyey Pál röpke szállóigéinek böleső-marad-ványait az ázsiai állapotokról ott meg megtá-láljuk! — megnyílt előtte a világ, meg fogja az utazási vágy, az ismeretlen világ bűvös erő-vel vonza őt, neki az Amerikába utazás egészen csekély dolog, sőt eleinte őszszel sokan elmen-tek és aratáskor ismét visszajöttek.

Megengedem, hogy sok helyen a nagy birtok és egyéb viszonyok, melyeknek tagla-dásába nem akarok bocsátkozni, okai a kiván-dorlásnak s ennek hangoztatása agitacionális eszköznek lehet igen alkalmas, fel is hasz-nálják minduntalan, hanem komoly, higgadt és tárgyilagos embereknek, kik a baj okait, ha nem is tudják megszüntetni, de legalább azok enyhítésén, orvoslásán fáradoznak, a kérdést nem arról az oldalról kell felfogni és boly-gatni.

Tullónék a célon, méltóságos főrendek, ha a kivándorlásnak számtalan okait, miket vagy magam is közvetlen észleltem, vagy tanulmá-nyozásaim közepette itt-ott olvastam s melye-ket még általánosítani is igen nehéz feladat, felsorolnám s taglalgatnám; ezt mellőzöm, méltóságos főrendek, s szorosan csak egyes főbb orvoslási módokra fogok rámutatni s egyes intézkedéseket fogok kérni, a melyek okvetlen szükségesek arra, hogy a kivándorlási kérdés oly mederbe tereltesse, miképp immár az or-szág közvéleményében is visszatükröződő ve-szedelmes s illetve káros jellegét legalább né-miképp elveszítse.

Azt látjuk és tapasztaljuk, hogy a kiván-dorlást tisztán államrendőri intézkedéssel meg-gátolni nem lehet, sőt ezen intézkedések szí-goru keresztülvitelének még azon hátrányai is

álló „crème de crème“-jé. Konzulom már is-merte, ellátogattunk hozzá és kifogástalanul piszkos kaftánban fogadott. Kifogástalan jó török fekete kávéval traktált. Engem következe-tesen kollegájának titulált és élénk, hajlongó taglejtésekkel igyekezett tőlem kitudni, valjon a táncoló dervisekhez tartozom-e? A konzul — ki folyékonyan beszél törökül — megnyugtatta az ellenkezőről, mi dicső kollegámnak látható-an jól esett: megspórolta a baksist, melylyel e kolduló derviseket kell, hogy segítse.

Midőn már a szósoros értelmében jól laktunk a töméntelen sok (satos) fekete leves-sel, torkunk más — gyaur torokba való — hü-sítő itala vágyott. Igen ám, csak hogy egész Magiuban volt ugyan rekkenő meleg, de élvez-hető bor nem volt; minek következtében egyre-másra fogyasztottuk a pukkanós üvegek tartal-mát. Nem pezsgett, hanem krakkerlüt (málna lé). Az emberséges koresmárost annyira kihozta sodrából ennek a monopolikus italnak rohamos megsemmisülési processusa, hogy végre is há-tározottan kijelentette:

— Nem adok többet!

— No még egy üveggel. Lásna ebben a 40 fokos melegben csak megteheti ezt az em-berbaráti cselekedetet?

— Nem!

— De hát miért nem?

— Mert nincs több.

Hát meghajoltunk e „vis major“ előtt és a libalegélőből kikötővé előléptetett Dunaparra mentünk. A Braila—Magiu között közlekedő pici propeller készen állott már, — indultunk.

meg vannak, hogy a nép titokban, kerülő uta-kon vándorol ki, a mindenütt részen levő lel-ketlen ügynökök segélyezésével s Amerikában levő nagyon kevés konzulátusainkat is kerüli, — mint üldözött vad — kész prédájává válik új otthonában az ott már rendszeresen szer-vezett pánszláv ligának s az ottani honosító közegeknek; s az ottani erősebb támogatás hiányában, vagy munka nélkül, vagy aránylag nehéz s olesó munkára kárhóztatva bolyong Amerika földjén s igen sok azok száma, kik utolsó garasuktól is kifosztva s elerőtlenedve térnek vissza hozzánk, még jobban növelve elégedetleneink számát.

Hitem és nézetem szerint tehát népünk-nek Amerikába való kivándorlását nemcsak hogy nem kell, — a törvényeinkben említett eseteken kívül, — szigorú rendőri intézkedé-sekkel gátolni, sőt inkább oda kell hatni, hogy kivándorlónk iránvítva legyenek: minél jobb helyre kell őket vezérelni, mint azt Europa több állama tette, mi pedig nem tettünk semmit; e célból a konzuli kart szaporítani s a kivándor-lásnak jobban lekötöni kell, — s az ügynökök legyenek kötelesek minden kivándorlót bejelen-teni; a svájciak még a kikötőig is elkísértetik a kivándorlót, kiket bizony fel kell nekünk is világoztatni, rájuk felügyelni, őket irányítani. S mindezen felül, ha már nincs módunkban őket visszatartani, minden erőnkkel oda kell hatni, hogy ők kint is érezzék meg, hogy e föld szülőtteji s hogy e hazához tartoznak, mert ha nem teszünk semmit, azon szomorú tapasztala-tokra ébredhetünk, hogy nemcsak honfitársaink ezreit veszítjük el, de sőt azok legelkeseredet-tebb ellenségeinkké fognak válni a pánszláv agitációk folytán.

De nálunk, méltóságos főrendek, a kiván-dorlással együtt a bevándorlás is nagyon figyelemreméltó jelenség s nem mulaszthatom el hangsúlyozni, hogy különösen a felvidéken végbemenő bevándorlást minden rendelkezésre álló eszközzel akadályozni kell, mert a be-vándorlások honfitársainkra úgy erkölcsi, mint anyagi szempontból rendkívül károsak; ebben a tekintetben vegyük példát az Egyesült-Álla-moktól, hogy én is egy jelzővel éljek: a világ legdemokratikusabb államától, mely egy tör-vényhozás, mint társadalmi uton a legmesszebb menő akcióra áll készen s különösen a mi hon-osainkkal szemben, hogy a bevándorlást meg-nehezítse. Nemrég olvastam a „Zeitschrift für Soc. Wissenschaft“ februárius füzetében, hogy a közel jövőben tartandó kongresszuson Was-hingtonban egynehány régibb javaslat, melyek a már létező bevándorlási törvények szigoritá-sára vonatkoznak, ismét tárgyalás alá kerülnek; tudvalevőleg az északamerikai köztársaság a szellemileg és testileg beteg emberek bevándor-lását megtiltotta; ezen rendelkezés ugylászik csak papirosan maradt, mert ezental az ujonnan érkezőket e tekintetben szigorúan meg fogják vizsgálni, további szigorítások lesznek, hogy akik irni, olvasni nem tudnak, azokat vissza-köldik, azt hiszem Lodg szenátor javaslata; ugy látszik, az eddig behozott szigorításokkal az amerikaiak nem voltak megelégedve; azt írja továbbá az a közlemény, hogy a német beván-dorlók száma, kiket pedig az amerikaiak szeret-nek, megkevesbedett, míg a kevésbé értékes, különösen szláv nemzetiségű munkásoknak be-vándorlása, mit vissza akarnak tartani: évről-

A vidéken csak addig gyönyörködhattunk, míg Magiut láttuk; azontul majd kopár, sok helyen parlagon fekvő síkság terül el, majd pe-dig sűrű füzetek között folyik a Dunaág. A kis járómű simán szelte a csöndesen folyó víz tük-rét, csak csavarkereke csapkodott vad hullámo-kat, melyek hosszan nyultak el azután hajónk megtelt utján. Elhagyott, csöndes vidéken usz-tunk.

Csönd, nyugalom volt mindenfelé, midőn hajónk mögött kétségbeesett „staj!“ kiáltások hallatszottak.

Mintegy 20 lépésre a propeller mögött egy-egy emberfejet láttunk ki-kibukanni a víz-ből. E fej és fuldokló test jogos és elvitáz-hatlan tulajdonosa hajósinasunk volt, kit még pár perc előtt láttam a hajón lótni-futni. Hátul a csavarok felett vizet mert, de vedrét az ör-vény elkapta, vedrével őt magát is. Nosza, el-lengőz gyorsan! De gyorsabb volt egy ott ha-lászó török, ki már-már elérte csólnakjával a merülőt. Még egy-két erős evezősapás és mel-lette van. Ideje volt Már csak hajánál fogva huzhatta ki a szegény fiut.

Az emberséges török meg is kapta jutal-mát ez emberséges tettéért: esőként hullott csólnakjába a baksis; az utasok mindegyike juttatott neki ily elismerést, mely láthatóan jobban esett neki minden dicsőretnél.

Giurgiu pedig — az árva hajós inas, ki szülőit nem ismerve, már 7 éves kora óta saját kenyérét eszi — ott állott vizes ruháiban a kar-fához támaszkodva; arca halvány, szemeiben üresség, szívében árvaság, lelkében közöny és dac. Kapitányunk, ki egyszersmind kormányos

évre szaporodik; azok a mi tótjainkra és ma-gyarjainkra vonatkoznak, akiket ott egy ka-lap alá vesznek s ez szomorú!

De midőn így a kivándorlás nehezítését a szükséges eszközökkel kell, hogy előmozdítsuk, ugyan akkor kötelességünk oda is törekedni, hogy idegenbe vágyó honfiainkat magunkhoz, a haza földjéhez láncoljuk s megélhetésüket — mert hiszen e körül forog a kérdés — biz-tosítsuk. A kivándorlók nagy része földmivelő; némelyik utolsó darab földjét is pénzre teszi, hogy az igéret földjére juthasson, mert — mint már fentebb érintem — azzá tette népünk előtt Amerika egyrészt a lelketlen ügynökök serege, másrészt a sok magántudósítás, mely jöletéről, nagy munkabérről s korlátlan szabadságról re-gél; s a hazánkban mostohább viszonyok közt levő gazdák tömege, köztük telkes gazdák nem ritkán gyermekestől vak hittelt megy neki a messzeségnek; az a nép, méltóságos főrendek, mely ezelőtt csak néhány évtizeddel is faluja határán túl alig tette lábát más községbe. Na-gyon szomorú világot vet ez, méltóságos főren-dek, hazánk gazdasági állapotára s oly fontos momentumként emelkedik ki közéletünk számtalan jelenségei közül, hogy a felett ma már nem lehet csupán statisztikai adatok szerzése által átsiklani s együtt kell ezt is megoldani, még pedig megfelelő nagyobb állami áldozat mellett, azon kérdéssel, mely napjainkban a telepítési szaktanácskozmánynak adott létet s melynek minden tekintetben magas színvonala legerősebb tanubizonysága annak, hogy mező-gazdasági viszonyaink sok kívánni valót hagy-nak hátra s az ebből már idáig is származott nagy betegségeket mielőbb meg kell gyógyítani.

En ezen kérdést azért vettem fel s azért intek a veszélytől, mert meg vagyok győződve arról, hogy az a földmivelési minister, akinek bátorsága volt a telepítési anketet összehívni, itt is meg fogja találni a módokat és a helyes utat arra, hogy ezen dolgot, mely a magyar-ságot végpusztulással fenyegeti, nyélbe üsse. S arról is meg vagyok gőzödvé, hogy ebben őt az érdekek szétválaszthatatlanságánál fogva az ősszministerium is támogatni fogja.

A telepítési szakértekezlet alkalmából oly magas színvonalon álló beszédek hangzottak el, oly nagy volt az érdeklődés és a lelkesedés, a tanácskozás maga oly tárgyilagos, higgadt me-derben folyt, hogy midőn a gyorsirói feljegyzéseket figyelemmel s benső örömmel tanulmá-nyoztam, hirtelen nem is hittem, hogy egy ma-gyarországi tanácskozmányról olvasok; mert sem pártpolitika, sem felekezeti, sem egyéb jel-szavak nem rontották ezt az összhangot, csupán egy részről volt olyan kis izlelet, a mire a latin azt szokta mondani, hogy „nimia nocent.“

A telepítést magát s az azzal összefüggő kérdéseket csak röviden akarom érinteni; ott legnagyobb óvatosság és körültekintés szüksé-ges, a telepítés ne legyen ajándék, adomány, de legyen segítség és a telepes folytonos ellen-őrzés, felügyelet s gondozás alatt legyen; ez a földolgo minden olyan intézménynél, amelyet a nép érdekében teszünk.

Midőn két év előtt itt e Házban a hitel-szövetkezeti javaslatot tárgyaltuk, aggodalmat kifejeztem a felett, hogy a hitelszövetke-zeti törvény nem lesz elegendő; hogy a szoci-álpolitikai reformok egész sorozatának kellene bekövetkeznie. Azóta örömmel kell konstatál-

és kázánmester is, míg egyet-egyét csavarit a kormánykereken, rapszodikus szavaival és gyil-kos szempillantásaival valóságos igézetben tartja a remegő Giurgiu.

— Elvetemült betyárja... Mondtam neki hányszor, hogy ne a csavarnál merjen vizet... Most oda az új vedrem... Erőset ránt a ke-reken. — Ki veszi meg azt nekem?

Igy ment ez hazáig. A „vadászéd“ a ve-derből indult ki és oda jött vissza. Végre mi is bejöttünk — nem a vederbe, hanem — a brailai kikötőbe.

*
Nincs hely, mely úgy le tudná bilincselni a tanulni vágyó szemet, mint egy ily világfor-galmu kikötő. Igaz, hogy a nagy tengeri ke-reskedelmi gőzhajók oly lenézőn, oly lomhán türik a habok nyaldóságát: „Duna?!... Hát ez is viz? Nem ilyenre vagyunk mi teremtvé!“ De épp ez adja meg a brailai kikötő speciális ka-rakterét: folyam-kikötő, mely teljesen a tengeri kikötők jellegével, lármájával és mozgalmassá-gával bír.

A félteltelen zsákhordók végtelen soru hangyaraja sietve szórja, hányja a gőzhajók gyomrába a buzát, babot, tengerit. Meg-meg inog a kolosszus, a mint lejjebb és lejjebb sülyed a teher alatt. Ily hajórakodás kész „perpetuum mobile“. Messziről látni, a mint a karucázok (egyfogatu teherhordó fogatok) „en carrière“ vágatnak tele kocsiikkal a raktártól a hajóig. Ott megáll, míg rákerül a sor. A zsákhordó hátára, vagy vállára veszi (a hogy jobban izlik neki) a zsákot és azzal szép libamenetelésben felbalansziroznak a hajóra, a hatalmas szálfá-

Folytatás az I. mellékleten.

nom, hogy sok történt e téren, fokozatosan haladunk, a társadalom is megmozdult, de nagyon nehezen. Pedig épp a középosztálynak, melyről most oly sok szó esik, e téren volna alkalma ismét a vezetést átvenni, ha a „nobile officiumra“ rászánná magát; ha már az országos központi hitelszövetkezettel vagyok, legyen szabad egy pár rövid észrevételt tennem, tulajdonképpen ismételnem azt, amit már más-kor itt mondtam, de nem lehet eléggé ismételni.

Az országos központ nagy tevékenységet fejtett ki, mert a statisztikai kimutatás szerint alakított új szövetkezetet körülbelül 400-at, átvett a régiből 300-at s így összesen 700-nál több szövetkezet van köztelékében; ez igen szép szám s ha én ezen haladásnak örülök is, nem tudom azon aggodalmamat sem elfojtani, hogy ezzel a centralisztikus, bürokratikus rendszerrel, mely minden intézményt, melynek éltető eleme a szabad mozgás, megölésével fenyeget, nem fognak sokra menni; hangsúlyoznom kell különösen azt is, hogy nem az a fő, hogy sok, de hogy jó szövetkezeteket alakítsunk, mert a jó szövetkezet magamagát ellenőrzi, míg a rosszat nem lehet ellenőrizni s különösen a központból nem, mert nincs még ma ahhoz elég emberünk.

Ha valahol, úgy a szövetkezeti eszménél lényeges a lassu, de biztos fejlődés, a rohamos fejlődés egészségtelen. Miután a szövetkezeteknek éltető eleme a megbízhatóság s ezt is a legszigorúbb ellenőrzés adhatja meg, minél több vidéki központot, illetve köteleket kell alakítani, ugymint az Németországban van, mely eredményes és sikerrel jár; itt a merev államhatalmi elvtől el kell térni, mert különben az egész intézményt veszélyeztetni fogják; a központból a vidéki szövetkezeteket, különösen, ha egyszer elszaporodtak, ellenőrizni teljes lehetetlenség, pedig a szövetkezeteket folyton gondozni, figyelemmel kísérni, tanácsot adni, segíteni kell s egyirányban pedig csak akkor lehet áttekintést szerezni, ha minél több vidéki kötelek lesz. De azt mondtam, hogy a szövetkezetnél fő a szabadság, a be- és kilépésnél az akarat és ne a kényszer játssza a főszerepet; a hitelszövetkezetnél ez még azért is oly értékes, különös miránk nézve, mert az sem politikai, sem felekezeti, sem egyéb kényszert nem ismer, azért nem vagyok én barátja azon szövetkezeteknek, melyeket hivatalos személyek alakítanak; vannak itt is kivételek, ahol egy-egy főszolgabíró avagy jegyző alakíthat, de ez szokássá ne váljék.

A hitelszövetkezeti intézmény bevált: helyes volt, hogy azt törvényileg szabályoztuk, de ha annak áldásait ki akarjuk terjeszteni, a hatásait minél nagyobb körökben éreztetni, akkor az államnak fog kellene nagyobb áldozatot hozni, — nem mondom, hogy most, de el fog az ideje jönni, midőn az erre szánt összeg nem lesz elegendő, ha csak ismét földözött fércmunkát nem akarunk teljesíteni; akkor már meg lesznek az erők is, akik a szövetkezeti eszmét nemesak önzetlenül, de tudással és szakértelemmel s szeretettel fogják szolgálni, ami még most nincs; elmondhatjuk a latin költővel: „ap-parent rari nantes ingurgite vasto.“

palló baloldalán; jobb oldalán sietnek már vissza üres zsákjaikkal kollegáik. Fiakkerek zaja, tolató vonatok füttye, gőzhajók ütközése, utcai árusok rikoltása egészíti ki azt a zűrzavaros zajt, melynek visszhangja e szó: világforgalom.

Csak az esti órák alkonya vet véget e szocialista hangversenynek. És ekkor oly szépen rá lehet ismerni a munkásokra, kimelyik hazát vallja sajátjának. A török szép csendben a kikötő félreeső részébe megy, leszáll a sekély vízbe és végzi rituális esteli mosakodását. A görögnek első dolga leguggolva napi keresményét számlálni össze. A magyarnak, ha nem is értene első szavát, midőn az utolsó zsákot lerakja: „No azt a... az Istennek se emelek ma több zsákot,“ — de látom hogyan siet a munka porát lemosni a legelső — korcsmába. Hogy a négerket fölismerehessük, ahhoz nem kell sem pszichológiai sem fiziológia. Aztán csöndes lesz a kikötő, csak az elkésett csónakos kirándulók lármája, a dunai sirály vijjogása, az őrtálló katonák és rendőrök elnyújtott füttye hangzik még...

Pár nap mulva találkoztam hajósinasunkkal, a szegény árva Giurgiával, a mint dologtalanul barangolt az utcákon.

- Hát te nem vagy többé a hajón?
- Gazdám a veder miatt elcsapott.
- Mi a foglalkozásod most?
- Tökmagot eszem.
- De hát kinél, hol lakol?
- Az utcán...

Igy születnek a lazarrónik.

Monte-Azarloo.

Nem fejezhetem be beszédemet anélkül, hogy abbéli örömemnek ne adjak kifejezést, hogy végre kilátás van arra is, hogy a telek-könyvi intézménynek nagy hiányai, bajai, — melyek nálunk a vidéken sok kellemetlenségnek az okozói, — fokozatosan, bár lassan, de biztosan, öntudatosan és rendszerrel gyógyítva lesznek, az igazságügyminiszternek a képviselőházban hangoztatott beszéde legalább erre enged következtetni.

Különbösen bizalommal viseltetem a kormány iránt, a költségvetést megszavazom.

Haraszthy főszolgabíró jelentése.

Tekintetes alispán ur!

Felhívására... a tömeges amerikai kivándorlás ügyében tisztelettel jelentem a következőket:

Most egy ideje ezen kérdés foglalkoztatja úgy az országos, mint a vidéki hírlapokat, foglalkoznak vele az Országgházban épen úgy, mint a főrendiházban; már egész irodalom keletkezett ezen kérdésről; foglalkoznak ezzel egyesek, társulatok, egyesületek, törvényhatóságok stb.; de a mint a nagyművi hegyomlásokat nem lehet omlásukban feltartóztatni, épen úgy nincs mód, erő és hatalom, hogy az amerikai kivándorlásnak, helyesen a pénzszerzés végett való kimenetelnek, eleje vételessék, az megbüntethetők s mentől nagyobb akadályokat gördítünk elébe, annál inkább vesz fel nagyobb és nagyobb arányokat.

En 23 éve működöm a közigazgatás terén, s ebből 20 évet itt a felvidéken töltöttem el, éber figyelemmel kísértem az amerikai kivándorlást és szent meggyőződése, hogy ha nem Amerika, ma már lakatlan, néptelen a felvidék. Pusztán állanának a felvidék földjei, rétei, legelői s most már minden talpalatnyi föld fával, bokrokkal, gazzal lenne benőve s csak a vadaknak lenne az kedves otthonja, édes hazája.

Az amerikai kivándorlás, helyesen pénzszerzés, az 1880-ik évi inséges év végén vette kezdetét, tartott azóta folyton emelkedve, s most öltötte a legnagyobb arányokat, mivel, népünk állítása szerint, még soha sem ment olyan jól a munka és kereset Amerikában, mint 1899. évtől kezdve. Husz évvel ezelőtt a legnagyobb felvidéki községben alig volt 2—3—4 kisgazda, kinek saját marhája lett volna, feles volt az a község koresmárossal, más zsidájával, bérlőjével, papjával stb. s ez igen jövedelmező üzlet volt, mivel az állat tulajdonosa, ha átadott feles tartásra 120—160 korona vételárban egy pár tulkot, vagy 80—100 korona árban egy tehenet, az 3, 4, 5-ik évben elkelt négyszeres-öttszörös árban; s mivel az állattulajdonosa időközben felesének adott adóra, sóra s egyéb szükségletekre apró részletekben pár forintot, a vételár s az adott kölcsönök kamatok kamatjával oly összegre mentek fel, hogy mikor a közös jószág eladatott, nem hogy jutott volna még pár forint a felesnek, hanem nagyobb összeggel még adós maradt s újra el kellett fogadnia a megkínált áru más állatokat, hogy valahogy kibontakozzék adósságából, nehogy még háza, telke is rá menjen az üzletre.

Egyesek pusztán, műveletlenül, gazdtalanul ott hagyták házaikat, földjeiket s elmentek a dugszadag alvidékre szolgálni s ha a kincstár adóhátralékba kitűzette az árveréseket, az ily pusztá telkekre ráfizette az eljárási költségeket, mivel számtalan eset volt, hogy a 40—60 korona adóval terhelt ingatlanság el kelt 6, 8, 10, 12 korona vételárban, különösen a „Beszkidek“ alján s így a m. k. kincstár akkor már fel is hagyott az árverésekkel.

A mint azonban megindult az amerikai kivándorlás, első volt az, hogy az adóhátralékos rendezte kincstári terheit, tartozásait; azon telkek pedig, melyek részint adóba, részint magán hitelezők által elárverezettek, vagy tulajdonosaik által potom árban, pár forintért elzalogosítottak, 10—20 szoros vételárban visszavásároltak úgy, hogy most már alig van parasztelek más kézen, mint a kisgazda kezén. Itt Homonna mellett, van egy kis község, hol a volt koresmáros 15 évvel ezelőtt koresmai hitelből kifolyó követeléseire elárvereltetett 33 negyed telket s azt 50—60—80 korona vételárban maga vásárolta össze; most egy sincs már kezén; visszavásárolták azt volt tulajdonosaik, vagy egyes kisgazdák, de 1800, 2000, 2400 korona vételárakban.

Azóta mindenkinek van sok szép igavonó és haszonmarhája, okszerűbb gazdálkodást folytatnak s az uzorások teljesen elvesztették a talajt lábaik alól. A ronda kis házakat, illetve viskókat sorban bontogatják le, építenek nyakra-főre csinos, egészséges, jó lakházakat kőből, téglából, vagy fából s úgy, hogy ezeket már lehet szellőztetni, tisztán tartani, a mi különösen fontos a közegészségre.

Több gondot fordítanak öltözetükre, táp-

lálkozásukra s amazt a luxusig, emezt a pré-daságig viszik. Általánosságban emelkedett a jólét, a megelégedés. Ha pedig ismét kezd ingadozni a kisgazda vagyoni helyzete, ismét kimegy pár évre, vagy kiküldi egyik, másik családtagját s továbbra is fentartja magát és családját, gazdaságát.

Van olyan, ki már 4—5-ször volt kint és ismét csak visszatért és visszatér.

A földek az ingatlanok értéke rohamosan emelkedett, előbbi értékük huszszorosaig s minden talpalatnyi földnek van sok és igen jó vetője csak az sajnos, hogy nincs egyes helyenkint annyi, a mennyi drága pénzen el kelne. Itt magasabb ára van egy hold földnek, mint Alsó-Zemplénben, vagy Szabolcsban.

Vannak községek, melyek hallatlan magas vétel árban megszerezték a földesuri birtokrésztelket.

S ezen általános jólét bizonyára sem az állam, sem a társadalom, sem egyes birtokosaink jóakarata, hanem kizárólag Amerika idézte elő, habár készségesen elismerem, hogy úgy 6 évtől kezdve már az állam részéről is történik egy kis mérvbeni tevékenység, különösen az állattenyésztés terén s jó vetőmagvak — habár igen csekély mérvbeni — kiosztása által; de eddig bizony senkinek jóakarata soha sem tapasztalta ezen elhagyatott, szegény, nyomorult vidék népe. Iskolák nincsenek, a nép szellemi nivójának emelésére most sem történik semmi, hol van iskola — talán négynek kivételével — abban nincs köszönet, hiszen a hitfelekezeti tanítók egy része még a Haza nyelvét sem beszéli, nem hogy oktatni volna képes. Nagybirtokosaink itt nem laknak, a néppel nem érintkeznek, a nép teljesen tisztviselőiknek, bérlőiknek van kiszolgáltatva. Szívesen bérelné a nép a földesuri birtokokat s fizetne sokkal többet, de a bérlőnek nem tud hozzájutni. Egyes nagybirtokosaink szívesebben adják bérbé Galicziából jelentkező zsidóbérlőknek birtokaikat, kik kevesebbrel elégednek meg, mint a mi zsidaink s így képesek többet fizetni s az ilyenek aztán bejönnek vejeikkel, sógoraikkal, rokonaikkal — mint különböző című gazdasági alkalmazottakkal s ezek aztán itt maradnak végleg, mivel a bérlet csak arra való, hogy az alatt itt szerezenek egy kis ingatlant, vagy legalább behelyet házzal. Ezekkel szemben aztán tehetetlenül áll a hatóság, kiutasításra már nincs jogos, törvényes alap. Ezek aztán ártalmára vannak nem csak népünknek, hanem saját hitsorsosainknak is, a kik már beleélték magukat a mi viszonyainkba s már érzésben, haza szeretetben is egybeforadtak velünk.

Az ily bérlők a bérleti összeget kiszedik a néptől legelő-dljak címén, mivel az állattenyésztés az amerikai pénzen oly nagy lendületet vett, hogy legelőbérletek nélkül a kisgazda el nem lehet, a bérlőnek ingyenben maradnak a földek, rétek.

Adnák csak bérbé birtokaikat földesuraiknak a népek, meglátnák pár év mulva ennep ropant kihatását a népre, a közjólét általános emelésére, s a be- és kivándorlásra.

En megkerestem járásom postahivatalait, hogy mutassák ki nekem, mily összegre érkeztek az 1899. év folyamán Amerikából s a folyó év első negyedében s ennek eredménye a következő.

Mult 1899. év folyamán érkezett 749,788 k. 74 fl.
Folyó év első negyedében 257,749 k. 43 fl.

Összesen: 10,07,538 k. 17 fl.

Már most ha tekintetbe vesszük azt, hogy a kint lévőek évek óta már nem küldik haza összkeresményeiket, mivel megtörtént, hogy az alatt, míg ő kint dolgozott és keresett, neje, vagy hozzátartozói elverték keresményét s ha haza jött pénz helyett adósságot talált, tehát csak 30—80—100 koronát küldenek haza évente az adó és egyéb közterhek kifizetésére, vetőmag beszerzésére, bizonyára négyszeresre tehető azon összeg melyet magokkal haza hoznak. Hiszen itt nap-nap mellett halljuk, ez, meg az hazajött s hozott 800, 1000, 2000 frtot s még többet is.

Már most, hogy lehet azt követelni, hogy a nép maradjon itt, hol 30, 40, 50 krt keres naponta — ha ugyan akad napszamos munkája — s ne menjen oda dolgozni, honnan 1 év alatt százakat küld, vagy hoz haza.

Földje vadvízes, terméketlen, többször nem adja vissza a vetőmagot s ha már 1—2% a maghozam, már akkor az esemény számba megy. Hol nincs ipar, kereskedelem, forgalom, ott nincs munka és kereset. Ott soha sem lát pénzt a föld szegény népe.

Nem jajgatni, akademikus beszédekkel kell küzdeni a kivándorlás ellen, hanem alkotni és tenni is. Népünknek fogalma sincs a helyes szántás-vetésről, a talajjavításról, az okszerű gazdálkodásról. Fel kellene tehát itt állítani minta paraszt-gazdaságokat s oktatni a népet, kézzel foghatólag bebizonyítani előtte, hogy itt is lehet okszerű gazdálkodás mellett fokozni a

fold termőképességét s emelni ez által a közjólétet, a megélhetést. Lehetne itt megvenni egy birtokot, felállítani rajta egy mlntagazdaságot, gyártatni rajta alagesöveket s rábírn a népet, hogy a kiállítási árban vásárolja az alagesöveket s alagesöveze földjeit, mivel minden fáradságának megöleje itt a tul vadvizet, nyirkos talajt. Legfőbb kívánalom azonban az, hogy az állam vegye át a nagymihály—homonna—mező-laborez liszkői és homonna—szinna—baligródi, nemkülönben a mező-laborez—csertész—tilavai utvonalakot állami utakká, mivel így állandó kereseti forráshoz jutna a szegény nép s elérnek azt, hogy a megmaradt közmunkával kiépítenék községi közlekedési utainkat s ezzel faipari vállalatoknak nyitnánk új kapukat, mert a fenti utak mentében már kihasználtattak az erdők és nincs kereset. Rosszul esik azt tapasztalni, hogy az állam sorban veszi át a dugszdag alvidék utjait; csak most olvastuk, hogy Békés-vármegye összes utai átvétettek állami utakká, velünk pedig nem történik semmi. Pedig Békés-vármegyében 1 hold föld többet ér, mint itt 3 egész telek.

Hiába minden közbelépés, népünket a tömeges amerikai kivándorlástól visszatartani nem lehet nem lehet pedig még kevésbé az által, hogy utleveleik ellen akadályok gördítenek, mivel nap-nap mellett folyton mennek s tiszserannyian utlevél nélkül, mint utlevéllel.

Az utlevél ügyek késedelmes elintézése felette káros a népre, mivel kétszer-háromszor is visszatérítik Kassáról, Bpestről, Zsolnáról, Otvizsinből; de negyedszer mégis csak kimegy, ez azonban 4-szeres utiköltségbe került, úgy, hogy 1 évig jól kell ott dolgoznia, hogy ezen költségeit beszerezze.

Ügynökök vesznek Bécsig való elkísérésig egyesektől 80—100—120 koronát; ezeket el fogni nem lehet, mivel . . . most nem akarom előadni, hogy miért, sziveskedjék csak a tekintetes alispán ur telkérni öngyméltóságát a belügyi minster urat: utatasson csak Mező-Laboreztól egyelőre csak Mihályig és Kassáig titkos rendőreket minden vonaton s meglátja, hogy mi történik a vasuton . . .

Most csakis azok tartóztatnak fel, kiket nem kísérek ügynökök s így másoknak nincs abból hasznuk. Itt, ha egyes tudva levő ily ügynökök ellen eljárás tétetik folyamatba, nem lehet ellenök bizonyítani, mivel a nép hálás irántuk és javukra vall, el nem árulja őket.

Ma is hallottam, hogy egy Seh. M. nevezetű lakatos segéd, ki ellen nyomozást és eljárást tettem folyamatba, vitt innen Bécsig 7 embert és személyenkint ott átvett tőlök 135 ftot hajójegy váltására és megszökött tőlök; valószínűleg Amerikába ment azon pénzen.

Tagadhatatlan azonban, hogy az Amerikába való kimenetelnek vannak káros következményei is; sokan elhalnak ott, sokan soha többé vissza nem térnek; egyesek láb, kéz nélkül elnyomorodva térnek haza, mivel a legnehezebb s legveszélyesebb munkákat végzik ott a föld alatt kőszénbányákban, kőbányákban stb. dolgoznak, mivel ott s ezért fizetik őket legjobban.

Hadköteles korban álló, illetve hadkötelezettségöknek eleget nem tett férfiak javarésze, mint nős ember 2—3—4 gyermekkel kerül onnan haza, jelentkezik s ha besorozzák, családot hagy itthon s megy 2—3 évre katonáskodni. Most már a lányok is tömegesen mennek ki, mivel itt nem, csakis Amerikában mehetnek férjhez. Ma-holnap nincs itt napszámunk, eselédünk s hiába minden rábeszélés, a népet Amerikától visszatartani lehetetlen és az nem fog sikerülni soha senkinek.

Habár én nem pártolom ezen kivándorlást s igyekszem lebeszélni a népet erről, de minden igyekezetünk hiába való s épen ezért kényszerítve voltam arra, hogy a fentebbiekben részletesen előadjam ennek hasznos és káros voltát jól tudván azt, hogy ezzel igen sokaknak bizonyára nem tetsző dolgot müvelek . . .

Vármegyei ügyek.

Ifj. Meczner Gyula, vármegyei volt aljegyző barátunk, S.-A.-Ujhely rendezett tanácsu városhoz árvaszéki ülnökké választván meg, helyére pályázókul jelentkeztek eddig az egyedül álló **Görgey Géza** közgig. gyakorló. Itt említjük meg, hogy a folyó hó 8-án tartott közigazgatási biz. ülésen jelentette be az alispán volt kedves tisztársunk, ifj. Meczner Gyula, bucsúvételét a vármegyétől, mely jelentés után a közgig. bizottság előtt főispánunk öméltósága sajnálatának adott kifejezést „az igen szorgalmas, müvelt és kedves ember” távozása fölött.

A fizetés-emelés rendezésére kiküldött közgyűlési választmány, f. hó 11-én tartott második ülésében, javaslatával a következő megállapodásokra jutott. Az alispán fizetése lenne: 6000 K. a főjegyző; 4800 K. az árvaszék elnöké; 4400 K. a tiszti főügyész; 3200 K. a

t. főorvosé: 2800 K. a főpénztárosé: 3600 K. főszolgabíróé, árvaszéki ülnöké, első ajegyzőé: 3400 K. főszámvevőé: 3200 K. második aljegyzőé: 2600 K. alügyészé, főlevéltárosé, szolgabíróé, pénztári ellenőré: 2400 K. a III. IV. V. aljegyzőé, alszámvevőé, árv. sz. jegyzőé: 2200 K. szinnai j. orvosé: 1400 K. (a többi j. orvosé: 1200 K.) gyámpt. könyvelőé: 2000 K. allelvéltárosé, kiadóké, iगतatóké, irattárosé, II. és III. alszámvevőké: 1800 K. I. osztályu irnokoké (betudva személyenkint a 40 K. lakáspénz pótlékát is) 1440 K. II. o. irnoké (hasznoló betudással) 1240 K. a III. o. irnoké (hasznoló betudással) 1040 K. állatorvosé: 1080 K. huszár őrmesteré: 648 K. 26 f. huszár kápláré: 560 K. I. osztályu őrhajdué: 600 K. II. o. 560 K. — Mindezekre a fizetés-emelésekre, pedig a papiron már szétosztott 15,474 K. állami pótvadalmazáson kívül, a 2%-es vármegyei pótdadónak minden körülmények közt remélhető évi bevételéből szükségeltetnék 35,091 K. 40 fillér. — Végül javasolni fogja a kiküldött választmány a holnap tanácskozó állandó választmányának, hogy a fentebb vázlatosan közölt rendszer szerint való fizetésemelés csak az 1901. jan. hó 1-től folyósíttassék s pedig azért, hogy a fizetés-emelés fedezetét képezendő vármegyei pótdadó, egy évvel előre kivette és beszedve, mindig kéznél levő pénztári készletet képezzen a felemelt fizetés kiszolgáltatásához.

Pénztárvizsgálat. Közpénztárainkat f. hó 11-én vizsgálta meg legutóbb a vármegyei kiküldöttség. Úgy a vármegyei pénztárt, mint a gyámpténztárt is példás rendben találta.

Felekezeti tanítók napdíjátalánya. A t. vármegye közmiv. alapjából kifizetendő 400 K. évi segedelmet szavazott meg a közgig. bizottság oly végből, hogy a vármegyei tanítóegyesület választmánya ezt a segedelmet az olyan felekezeti és szegénysorsu néptanítók napdíjaira fordítsa, a kik az egyesület közgyűléseinek látogatására örömmel vállalkoznak. Ezt a segedelmet a közgig. bizottság évről-évre megújítani hajlandó és kész.

Az állami közadók befolyása a mult hónapban annyiból kedvezőtlen, hogy a befizetett 30,573 K. 61 f. kevesebb 9134 K. 50 f.-el, a mult évi ápril havi befizetésnél; ha azonban az 1900. jan. 1-től ápr. 30-ig teljesített befizetést (355,672 K. 17 f.-t) viszonyítjuk a mult év első harmadának befizetéséhez, most jobb az eredmény, mert 40,676 K. többlet mutatkozik. A hátralék ápr. 30-án volt: 1,253,468 K. 38 f., most kevesebb. mint volt a mult évi ápr. hó végén, 69,550 K. 08 f.-el.

A vármegyei közmivelődési alaptól, iskolaépítésre, a trózonnyi rk. hitközségnek, úgy-szintén a m.-laborezi és a dávidvágási gk. hitközségnek egyenkint 300—300 K. segedelem kifizetését rendelte el a közgig. bizottság.

Az inséges közmunkák a sztropkai, szinnai és homonnai járásokban teljesen kielégítő eredménnyel folynak; az egyes közmunkás csapatok elé kitűzött útépítés munkájának eddig 30%-je teljesítve van.

Állami kisedővő. A vall. és közokt. ügyi kir. minister értesítette a közgig. bizottságot, hogy a Szerencs községben működő kisedővő intézetet államosítani hajlandó és kész.

Állami segedelem. A trózonfalusi ev. ref. hitközség iskolájában szervezés alatt lévő második tanítói állomás számára évi 600 K. állami segedelem megadásáért felterjesztést intézett a ministerhez közgig. bizottság.

Házi ipar. A kir. tanfelügyelő jelentéséből örömmel értesült a közgig. bizottság, hogy a Perbenyik községben tartott házi ipari tanfolyam rendkívül szép eredményt mutatott fel. A tanfolyamon leginkább a kosár- és gyékényfonásban szereztek maguknak kézügyességet, egy-szersmind ipari finomabb izlést a tanfolyam látogatói, kik legnagyobb részt a pór nép köréből valók voltak.

Amerikából vármegyénkbe visszaérkezett a mult hó folyamán 94, kivándorolt: 88 egyén.

Közkórházi gondnok. A homonnai közkórházhoz gondnoki állás rendszeresítéseért fel-irt közgig. bizottságunk a ministerhez.

Rablétszám. A s.-a.-ujhelyi kir. törvény-széki fogházban volt az ez évi áprilisi rablétszám: 311, ebben elítelt 292. A szőlőfelújításoknál napszámokodott:

Vásáráthelyezés. A kereskedelemügyi m. kir. minister megengedte, hogy **Gálszécs** községben a f. évi szeptember hó 26—27-ére eső országos vásár ebben az évben kivételesen szeptember hó 19—20-án tartassék meg.

Uj osendörörs. A Galiczia felől fenyegető zsidóbeözönlés visszautasítása érdekében sürgős előterjesztést tett a közgig. bizottság a ministernek, hogy **Örmező** községünkbe esendörörsi álmást rendszeresítsen.

Közútépítés. A szomotor—kövesd—páczin—czigándi közut n.-kövesdi szakaszának kiépítése folyamatba tétetett.

A sárospataki járás helyreállítása dolgában S.-Patak képviselő-testület nevében és megbízásából **Ballagi Géza** dr. és társai kérvényt nyújtottak be a t. vármegye th. bizottságához. A nagy gonddal kidolgozott kérvényt nyomtatásban megküldötték a vármegyei bizottsági tagoknak is. A kérvény megokolásának döntő érve abban csücsösodik ki, hogy a s.-pataki járás reaktíválása pénzügyi nehézséggel nem találkozni, mert be lehetne rendezni az új járást a s.-a.-ujhelyi szolgabírói hivatal személyzetének S.-A.-Ujhely rendezett tanácsu várossá történt átszervekedése révén feleslegessé vált részével! Hogy: igen-e — ahhoz, természetesen, sok szó fér.

Köztudomásul. A „Zemplén-vármegyei gazdasági egyesület” szőlészeti szakosztályának t. tagjait értesítjük, hogy a szőlészeti szakosztály f. hó 15-én, a vármegyei rendes közgyűlés miatt, május havi ülését nem tartja meg.

Hírek a nagyvilágból.

Királyunk öfelsége, berlini látogatása emlékére, **II. Vilmos** német császárt tábornagygyá nevezte ki. Ez a kitüntetés annál felemlőbb, mert a német császárnak, jóllehet hadseregének legfőbb ura, tábornagi rangja eddig nem volt.

Berlinből f. hó 7-én d. u. érkezett vissza Bécsbe királyunk öfelsége. A német császárnál elköltötött bucsuebéd alkalmával királyunk pohárköszöntőjében hangsúlyozta, hogy: „... az elődök egyetértése és hűsége tovább fog élni a jövőndő nemzedékekben.” Öfelségének e szavai a német császárra, mint most nagykorosított fiára **Frigyes Vilmos** trónörökösre is, mély hatást gyakoroltak.

Zsigmond (uralkodott: 1386—1437) német császár és magyar király lovasszobrát, melyet **II. Vilmos** császár készíttetett, Berlinben f. hó 5-én leplezték le nagy ünneppieséggel, a mi a berlini császár ünnepségnél kiválóan magyar jellemvonást is kölcsönzött.

Ewart S. Grogan. Ez a neve annak a esodálatos fiatal embernek (hisz' alig huszonöt éves) a ki az óriási nagy utat t. i. Fokvárostól Kairóig Afrika véghosszában két év alatt s egymagában tette meg szerencsésen. **Grogan** a Nilus folyó forrásai környékén oly helyeken járt, a melyeket ő előtte európai ember szeme még nem látott s felfedezte a „Vulkánok országát,” vagyis azt a hegyövet, melyben tűzhányók szakadatlanul működnek.

Német tanítók kitüntetése. Berlinben f. hó 6-án volt a német császári trón örökösének nagykorosítása. Fénypontja volt ennek a világtörténelmi jelentőségre emelkedett családi ünnepek a diszküldöttségek elvonulása a trón előtt, melyen a császár, a császárné és a trónörökös foglaltak helyet. A császár ezzel az alkalommal a tanítókat, csakugyan a „nemzet napszámosai”-t, oly kitüntetésben részesítette, a minő tanító-embereket a trón számolya előtt még eddig nem ért. A császár, ugyanis, **elrendelte,** hogy a tanítók az **üdvözlők között a legelsők legyenek.** Az egyik tanító rövid beszédet is mondott, melyet a császár figyelmesen hallgatott meg s néhány rendkívül meleg szóval felelt is rá. Nagyon jó katással volt mindenkire, hogy ezek az egyszerű falusi tanítók anynyi aranyos egyenruha és fényes toalet között ily nagy kitüntetésben részesültek!

A Vezuv tűzhányóhegy remegésben tarja a környékbeli népes olasz falvakat, melyeket eltemetéssel fenyeget éjjel-nappal szakadatlanul aláomló tüzes áradatával.

A déláfrikai harotéren Roberts angol tábornagy hadtesteit föltartóztatás nélkül nyomulnak előre. A búr seregek folyton hátrálnak s úgy látszik, hogy saját országuk határszélén bocsátkoznak majd döntő csatába. Legújabb hírek szerint az amerikai Szabad Allamok kormányja mégis elhatározza magát, hogy a búrok érdekében közbe lép és Angliát felszólítja a háború abban hagyására.

Hírek az országból.

Öfelsége a király tegnap Budapestre érkezett. Onnan Gödöllőre megy kipihenni a berlini ut fáradságait. Gödöllőre várják a király leányát **Mária Valéria** főhercegnasszonyt is, ki máj. 27-re jelentette be megérkezését.

Folytatás a II. mellőlökleten.

Munkácsy Mihály A nemzet nagy halottját, *Munkácsy Mihály* világhírű festőművésztünk a gyásznapján minden jeleivel körülvéve, a Budapest székes főváros és az ország minden részéből egybesereglett óriási számú halotti gyülekezeti f. hó 9-én kísérték ki utolsó útjára, a kerepesi temetőbe. Későn jött haza: a temetésre csupán, de halóporaiában az édes anyai földé, nevének dicsősége pedig, mely a koporsójából „kitor és eget kér“, a miénk marad örökké. Egyszerű fejfáján, melyet szoborral készül kieserélni nemzete, ez olvasható: *Itt nyugszik Munkácsy Mihály, élt 58 évet. Meghalt 1900. május 1-én.*

Miskolc város hazafias közönsége, Munkácsy Mihály elhunyt alkalmából, megkoszorúzza a miskolci temetőben azt a két sirt, melyben a legnagyobb festőművész édes atyjának és édes anyjának halóporai nyugosznak.

Színház.

E hét egyik felében Halmay „fölmelegített“ szellemi eledellek traktálta fogyasztó közönségét. De az nem baj. Némely eledel mentül többször melegezik, annál jobb. Például *Aspasia*, persze Halmaytól elkajabálva, mennél többször halljuk annál jobb. De a „Teknősbéka“ bohózat újra felmelegítve: az már eszméletlen volt. Pedig, a hogy a bohózatok atyamestere *Plautus* nyelvén mondotta „crambe repetita — mors“ a mi, kissé szabad fordításban, azt jelenti, hogy ha a közönség valamitől megcsömörlött, akkor a társulat utra kelhet. Mind-ebből pedig az következik, hogy most már *frissebb* eledelket kérünk!

A hét rövid története ez:

Szombaton, május 5-én, itt először, (szégyen, hogy másodszer is,) „A teknősbéka“, ez a szellemtelen trágár ostobaság, a mit az egyik színész „elszólása“ — kit egyébként a karzati publikum illő röhgéssel jutalmazott nyelvbotlásáért — mászkált. Csodáljuk, hogy a rendőr kapitány a második előadás megreszkálása előtt le nem dobta a színről. Vagy csakugyan igaza volna Lemarquisnének? Hogy miben: kérdezze meg a mi rendőrhatalóságunk Le marquisné nagyságától!

Vasárnap, május 6-án, két előadás; délután „Jani és Jucin“ jól mulatott a gyermek-sereg, rajta meg a mamák. — Este a „A piros bugyelláris“ — majdnem üres ház előtt. Ez különben nem kár a szintelen előadásért.

Hétfőn, máj. 7-én, a „Teknősbéka“ c. bohózatot rágódott újra a karzat.

Kedden, máj. 8-án, a „Csálj meg édes“ vigjáték volt színen, afféle Teknősbéka izü készítmény, csak hogy meztelensége fel van cícomázva némi szellemességgel. A szereplők közül magasan kiemelkedett *Tisztay*, ki a vén pillangó Rataboul kapitányt szeretetreméltóan adta. — A két *Gabányi* szerepeiknek képtelen alakjait legálább élénk vonásokkal iparkodtak felruházni. — Ez este mutatkozott be a társulat új tagja, *Szathmáry*, mint Moutbizot ügyvédő, közepes sikerrel. — A nőszereplők hozzájárultak a vontatott előadás színe kedvetlenséghez. Direktori ur, ha csakugyan akar közönséget, több műgondot — és főképp több időt — kell fordítani az ilyen szellemesen csevegő darabok takaros végigcsinálására.

Szerdán, május 9-én, harmadszor a „Görög rabszolga“ vonzott szép közönséget, a miben a mágnes Halmayné volt.

Csütörtökön, máj. 10-én, az „Aranykakas“ c. bohózat félig telt ház előtt, pedig *Tisztay* (Dachselmayer) talán eddig ma volt a legjobb. A kik nem élvezték, sokat vésztettek. Nem hinném, hogy még egy olyan jóízű figura, mint az ő Dachselmayerje, akadna a vidéken. P. a. p! — *Lévay Sárika* (Szikra Julis) eszemadta kis fogadósné; szakasztott ellentéte *Lányi* (Erzsi) a ki maga a megtestesült kedvetlenség volt. — *Kövesdi Evi* (Klárika) ma ugy szerep mint toalet dolgában kitűnt. — *Szathmáry* (Gyárfás) vagy kell, vagy nem kell mindig igen lelkesedett svádával beszél, partnerét meg nem egyszer attól féltették, hogy a szemével elnyeli. — A *Gabányi* fivérek, mint mindig, ma is ügyeskedtek. — A darab itt-ott olyan vontatott volt, hogy alig dőcögött. A direktor urat buzdítjuk, hogy az összejátszásra több figyelmet fordítasson a színlapon kinyomatlanul maradt rendezővel.

Pénteken, május 11-én, zónaelőadásban a „Vasgyáros“ Ohnetnak ez az agg multu, de örökifjúságra méltán számot tartó társadalmi színműve volt színen, még pedig telt ház és igen lelkes hangulatra serkentett közönség előtt, mely annyira léha darab látása után, a miben e héten része volt, hálásan s falrengető tapsokkal adózott a szereplőknek ugyszólván minden egyes hatásosabb mondásukért szavukért. A két fő szereplő, *Lányi Szathmáry*, helyenként igazán szívből szívhez,

és lélekből lélekhez szólottak; bár *Lányi* is, *Szathmáry* is szívből kívánjuk, hogy — ha még nem késő — szoktassák le magukat bizonyos modorosságról. En istenem, minek azok a kidüllesztett szemek az indulatok festéséhez, — vagy az a folytonos fej-letartás, a mit *Szathmáry* derűre borura művelt? — A többi szereplők szintén nagy igyekezettel jellemezték s hűen is személyeiket. Több ilyen sikerült előadást direktori ur! Akkor a fagy multán nem fogy a kedv és bizvást remélhet még nálunk a színházi kassza egy-két jó pénzszüretet.

Szombaton, tegnap, „B. A. L. E. K“ francia operet.

Ma, vasárnap, két előadás: Délután 4 órákor gyermek és népelőadásul, „Goldstein Számi“, este 8 órákor az „Edes“, c. népszínmű. Ezekről a jövő számban.

a+b.

Jövőheti műsor: Hétfőn a „Kurucfurfang“, — kedden *Gabányi László* és *Gabányi István* jutalomjátékul a „Cifra nyomorúság“, — szerdán, a „Gyimesi vadvirág“, — csütörtökön, *Pilissy Gézané Butkay Katinka* végzett színiiskolai növendék első vendégjátékul: „Váljunk el“, — pénteken, „Sulamith“, — szombaton, *Pilissy Gézané Butkay Katinka* második és utolsó vendégjátékul: „a Csók“. A vendégművésznő bemutatkozására erről a helyről is felhívjuk a közérdeklődést.

Különfélék.

— **Személyi hírek.** *Benkő Gyula* pénzügyministeri osztálytanácsos és *Beniczky Mihály* központi kataszteri felügyelő Budapestről, a Bodrogközi Tiszszabályozó társulat 14 évi számadásainak felülvizsgálata céljából a mult héten Ujhelyben időztek s munkálataiknak befejezése után tegnapelőtt elutaztak. — *Dókus Ernő* cs. és kir. kamarás, az ujhelyi vál. ker. orsz. képviselője, a mult héten városunkban időzött. *Szilvágyi Bénért Jenő* honvéd őrnagy, az ujhelyi honvédszázalój utjonnan kinevezett parancsnoka S.-A.-Ujhelyben a zászlóalj parancsnokságát átvette.

— **Zarándoklás Kazinczy sirjához.** A s.-a.-ujhelyi keresked. tanulók 3 osztályának összes növendékei ma egy hete májusi kirándulást rendeztek és a tanítói kar vezetése alatt ellátogattak Széphalomra, hol, a nagy hazafi és író emlékének kegyelettel áldozva, szép kis ünnepeket rögtönöztek. A nemzeti himnusz elénekélése után *Schneider J.* intézeti igazgató szép és hazafias beszédben ismertette a növendékek előtt *Kazinazy F.* életét, működését és méltatta halhatatlan érdemeit a magyar haza és a nemzeti irodalom körül, végül pedig növendékeiket hazafiasra és mint jövődők kereskedőket a kereskedelem minden irányu megmagyarosítására buzdította. A Szózat elénekélésevel nyert a hazafias szép ünnep befejezést. Résztvettek az ünneplésben *Engländer Etelka* és *Danzinger Lenke* állami tanítónők, az utóbbi IV. e. oszt. növendékeivel, továbbá *Schwarz Elza*, *Margit* és *Olga* kisasszonyok s több keres. segéd. *Visszajövet* *Rudabányáséknak* vették utjokat és a „Torzsász“-on megpihenve kedélyes uzsona után csak este tértek haza.

— **Mária Lujza kézi munkájának másik darabja.** Talán emlékeznek még t. olvasóink (a „Zemplén“ mult évfolyamának egyik számában irtunk róla), hogy nagy Napóleon császár hitvesének, *Mária Lujza* főherceggasszonynak, egy remekművi kézi munkája, jótékony célra értékesítendő ereklje gyanánt, hogyan került a „Zemplén“ szerkesztőjéhez? Az érdekes hírlapi közleményt nemrégiben a *Bp. Hl.* is reprodukálta. A *Bp. Hl.* olvasottsága révén most a felső kézi munkának a másik darabja is napvilágra került lappangásból, mint a tegnapi postával hozzánk érkezett ez a levél igazolja:

T. szerkesztő ur! A *Bp. Hl.* m. hó 22-én megjelent száma *Napóleon feleségének a kézi munkája* címen cikket közöl, a mely *Mária Lujza* kir. hercegnének, Napóleon császár későbbi feleségének egy remek kézi munkájáról tesz említést. — A műdarab, mint a hozzácsatolt egykori írás bizonyítja, a tulajdonos testvérek által kettévágatott, s mint a cikk írója megjegyzi, csak felerészben került meg, a mennyiben a tulajdonos-testvérek örökösei, mint drága erekljét őrizték azokat évek során át, míg most, mintegy 10 éve, az egyik fél, az éppen szóban levő darab, többszörösen gazdát cserélt, — a másik fél azonban az örökösöknek mai napig is tulajdona. — Az örökösök tulajdonát képező fél elvitázhatatlan kiegészítője a lapokban ismertett félnek, a mennyiben ehhez is éppen ugy, mint a másikhoz, egy és ugyanazon tartalmú egykorú írás van csatolva, ugyanazon közös ismertető jegyű, újabbkori cífraságokkal, mint azt az egykori

író is említi. — A „Budapesti Hírlap“ hasonló tartalmú cikkében említett méretek is teljesen megegyezők, valamint az égszínkép selyem alap is, melyre a történelmi emlékü műrekek himeztetett. Az örökösök tulajdonát képező fél művészi bece talán még nagyobb a beces lapjának átadottnál, mivel maga az eszme kidolgozása is, melyet a halhatatlan nevű eszszárné művész-keze gyönyörűen megoldott, nagyobb munkát igényelt. A kézi táskák másik felén ugyanis, két lombos fa árnyában egy férfi és egy nőalak látható, amint serleggel kezükben, az úgy látszik, most bevezett aratás fölött áldomásoznak. Erre vall a remekül himzett gyepen oldalt mintegy hanyagul odavetett sarló is. A férfi előtt egy hordó áll, rajta boros palaekkel. — Miután tudom, hogy e dolog tekintetességét érdekli, hozom szíves tudomására az elmondottakat, valamint azt is, hogy a család megbízásából a komolyan érdeklődővel a műrekek másik felének megtekintését, esetleg megszerzését közvetítem. A t. szerk. ur kész szolgálja *P. Tarnóca* (u. p. Kápolna Heves vm.), 1900. máj. 10. *Lohr Lajos* tanító

— **Néhai Schvarcz Bernát emlékezete.**

A s.-a.-ujhelyi „Népkönyha“ egyesület folyó hó 9-én a hitközség tanácstermében az összes tagok és a gyászoló család részvétele mellett szép és kegyeletes gyászünnepet rendezett volt alelnöke emlékének. *Schön Vilmos* dr. egyesületi elnök a meghatottságtól remegő hangon nyitotta meg a gyászünnepet, esetleg az egyesület nagy veszteségét; azután *Németi Bertalan* hitközségi jegyző mondott nagy alak mint tartalom tekintetében mesteri emlékbeszédet, melynek bensősége, melegsége szinte éreztetete, mennyi szeretet és nagyrabeesülés fűzte a felolvasót volt elnökéhez; elősorolta a megboldogultnak halhatatlan érdemeit, a miket szakadatlanul hasznos tevékenysége közben a társadalmi élet és a jótékonykodás minden terén kifejtette. A nagyközönség könyezve áldozott a kedves „Schvarcz bácsi“ emlékének a gyönyörűen elmondott beszéd hatása alatt. Most *Widder Gyula* egyesületi titkár indítványára az egyesület elhatározta, hogy 1) volt alelnökének érdemeit jegyzőkönyvben megörökíti; 2) jegyzőkönyvi kivonatban a családtól erről értesíti; 3) A megüresedett állást legközelebbi közgyűlésén betölti. — *Schön V.* elnök könyezve mond köszönetet ugy az egyesület, mint a gyászoló család nevében a nagy és szép számban megjelent közönségnek és a gyászünnepet, melynek hatása még sokáig élénk emlékekben marad a hallgatóság előtt, befejeztetnek nyilvánította.

— **Teich-Antónia-alapítvány.** A s.-a.-ujhelyi izr. nőegyesület tagjai *Teich Antónia* urnő, az egyesület nagyérdemű elnöknője iránt táplált tiszteletnek, szeretetnek és ragaszkodásnak külső jelét is adni óhajtván, közakarattal és nagy lelkesedéssel elhatározták, hogy nevezett urnő boldog házasságának épp tegnap bekövetkezett félézados évfordulóját, vagyis „arany lakadalmat“ napját felhasználják arra, hogy az egyesület körül és a közjótékonykodás minden terén szerzett érdemeinek elismerése és megörökítése céljából a tagok között gyűjtött 350 koronát „Teich-Antónia-alapítvány“ címen fogják az egyesület javára kamatoztatni, illetve, hogy az alapítvány kamatait mindig a közgyűlés részéről meghatározott célra adják ki. Az alapítólevelet a jubiléum f. hó 10-én nyújtották át a tagok, mely alkalommal *Zinner Henrik* né töl-mácsolta szép dikióban mindnyájok szerencsekívánatait. A szeretetnek és ragaszkodásnak ily spontán megnyilatkozása könyekig meghatotta a nagyérdemű jubiléum és szíve mélyéből mondott hálás köszönetet a szép figyelemért, kérve őket, hogy továbbra is támogassák őt a jótékonykodásban. Az izr. anyahitközség előjárósága *Zinner Henrik* előjáró vezetése alatt, a keresk. társulat küldöttsége pedig *Schön Sándor* elnök vezetése alatt szintén tisztelegtek a jubiléum párnál és küldöik szerencsekívánatainak szép szavakban adtak kifejezést.*)

— **Eljegyzés.** *Grosz Dezső* dr., helybeli gyakorló ügyvédő, S.-A.-Ujhelyben folyó hó 8-án eljegyezte néhai *Nagy Armin* dr. volt pénzügyi vezérigazgató művelt és bájos leányát, *Elzát*.

— **Fiókpósta.** Városunkban, tekintettel annak terjedelmére és a forgalom folytonos növekedésére, a jövő hó elsejétől a róm. kat. templom alatt lévő bolthe'yiségek egyikében csomagok és ajánlott levelek felvételére fiók-póstát létesítenek.

— **Iskolatársak látogatása.** Az ujhelyi piaristák gimnáziumában tanulmányaikat 1861-ben megkezdett és négy osztályon át együtt járt iskolatársakat egy lelkes hangu levél, találkozásra hívja össze. A felhívást *Lojda József*, *Pe-*

*) Az „arany-lakadalmat“, köztisztelettel övezett boldog és kedves párnak mi is gratulálunk. Szerk.

káry Gyula, Reichard Lajos, Schön Hugó dr., Szepesi Arnold dr. és Székely Imre bocsátották ki és e szerint a találkozás napját Ujhelybe a kegyesrendiek gimnáziumába a f. é. június 25-ére tűzték ki. A találkozás ünnepének sorrendjét a végleges megállapodás után közzéni fogjuk.

— Butkay Katinka. Van-e, ki e nevet már ösmerti? Kevesen: a beavatottak. De, hogy vármegyénk mely előkelő családjának tagja viseli a ritmikájért is tetszetős nevet: ki fog derülni és közismereti lesz mai számunk *Színház* rovatának „Jövő heti műsorá”-ból. Nos, hát e sorokban előírunk még annyit, hogy *Butkay Katinka* városunk szülöttje s már is, mielőtt viszont láthatnók, s pedig a világot ábrázoló deszkákon, megelégelte művészetének híre, hogy t. i. a Rákosi Szidi színi iskolájának egyik jeles, végzett növendéke. *Butkay Katinka* uró, *Halmay* színházigazgató meghívására, a szabret szerepkörben f. hó 17- és 19-én fog bemutatkozni Ujhelyünk művész közönségének. *Butkay Katinka*nak e két estére tervezett szereplése iránt városunkban oly széles körű az érdeklődés, hogy jövetelének hírére a páholy-jegyeket elkapkodták. Hanem azért hiszszük, hogy azok is, kik páholyokat már nem kapnak, ott lesznek a színházban, hogy tapsaikkal biztassák, bátorítsák *Butkay Katinka*kat a művészi pályára, mely a Múzsák felkentjeinek hervadhatatlan babérokat terem. Talán nem követünk el indiskréciót, ha ujságotlunk, hogy *Butkay Katinka* Ujhelyi bemutatkozását városunk urai hölgyközönsége megkülönböztetetté öhajtván tenni, nagy aranyu mozgalmat indított egy értékes emléktárgy átnyújtására.

— Ének-zeneügyi bizottság ülésezése. A magyarországi ev. ref. egyház egyetemét közelről érdeklő, nagyfontosságú munkálatok színtere volt f. hó 9-én és 10-én városunk. Mint már mult számunkban is jeleztük, az egyetemes énekügyi bizottság zenészi csoportja jött ez alkalomból össze S.-A.-Ujhelybe, nt. *Fejes István*nak, az énekügyi bizottság elnökének meghívására. A reformátusok énekes könyvének revidálása immár halaszthatatlanná, égető szükségé vált s főként *Fejes István* teljes odaadása, hangyaszorgalma utján már a megvalósulás felé közelített. Résztint a szövegdolgozásokból, részint kiváló költők tollából származó új himnuszokból már hat füzet jelent meg előmunkálatok gyanánt s így a szövegátdolgozás, illetve az új szövegalkotás terén egy nagy lépés tétel, mi a kérdésnek zenei szempontból való taglalását vonta maga után. Ily célból jelentek meg Sz. Nagy József, Kálmán Farkas, Szabolcska Mihály, Deák Gerő, Nagy Zoltán, Somogyi Antal és Szügyi József, mint az énekügyi bizottság zenészi csoportja, ülésezésre. A bizottság működése az ének-dallamok kiválasztására, — a használhatatlanok kiselejtezésére, — kiváltképpen pedig a dallamok ritmikái képletezése s a beérkezett új dallamok elbírálására irányult. Nagy és fáradságos munka volt ez. A különböző szempontok összeegyeztetése nem kis nehézséget okozott; mert a bizottság szemel előtt ott kellett lebegni a hagyomány iránt érzett kegyeletnek, népünk konzervatív jellemének s a nagy jövőnek is, aminek számára készül az alkotás. Bizony csak a kiváló szakértelem s az ügy iránt való lelkesedés nagy arányai olvashatták testvérségbe a különféle intenciókat. Igazán nem tudta az ember, hogy mit bámuljon inkább a bizottság tagjaiban: a tiszta látókört-e, melyből a kérdést általánosan megítélték; a nagyszabású tudást-e, amivel a részleteknél elemeztek, vagy a lelkes odaadást, eleven, égő szerelmet a cél iránt, a miben mindnyájan első és egyek voltak. Ezek a kitűnő tulajdonok már jó előre kezességét nyujtanak, hogy az igen közel álló jövőben meg fognak esedülni a magyarországi reformátusok ajkán a megújított énekeskönyvet kezes himnuszai. A bizottság végzett munkálatai további elbírálás céljából az énekügyi bizottság egyeteméhez fognak áttétetni. A bizottság tagjai mindkét nap *Fejes István* esp. lelkésznek, S.-A.-Ujhely költő-papjának, voltak legszívesebben látott vendégei. A ház úrnőjének szeretetreméltósága, a kitűnő menü, a lelkes hangulat oly fenséges harmoniába folytak össze, hogy bizony a jelenlévő nagy zenei talentumok sem fedezhetek volna fel abban valamelyes disszonanciát. A fehér asztalok réme (bizony sok esetben az!) hogy maradt volna el. De hát rém-e az ott, a hol egy *Fejes István*, vagy egy *Szabolcska Mihály* országos híru, nagy nevű poéták emelnek poharat? *Fejes* vendégeit éltette az öröm hangján, a benső szeretet meleg szavával; *Szabolcska* Fejest, az énekügyi munkálatok lelkét és a ki sugalmazó, jó angyalként mellette áll, *Fejes* nagyságát, köszöntötte a „*Hangulatok*” költőjének zengzetes ajkával. — *Deák Gerő*: a zenezsakértök ifju lelkesedési, lángelkű Nesztorának Sz. Nagy Józsefnek kívánta, hogy a nagy műben, a melyet ő már 25 éve ernyedetlen szolgál, igen sokáig gyönyörét találja. — *Kálmán Farkas* talpra esett, igazi szellemes magyar humorral *Szabolcska*kat korigálta meg, — *Janka Károly* pedig *Kálmán Farkas*ért üritett poharat,

mint a ki a prot. zene történeti szakismeretével kitűnő a legkitűnőbbek között. A gyűlést a zenei munkálatok iránt városunkból érdeklődők közül többen végig hallgatták. J. K.

— A Gabányi ívrek. László és István, színházlátogató közönségünk e két kedveltjének jutalomjátékára innen is felhívjuk a n. é. publikum szíves érdeklődését és melegen ajánljuk a jutalmazandókat jól megérdemelt pártfogásába!

— Kinevezés. *Abonyi D. Mór*, helybéli polgártársunk, a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszékhez hites tót tolmácsa névezetett ki.

— Elfagyott a Tokaj-Hegyalja! Az első „fagyos szent”-nek, *Pongrácnak* a nevénapján, tegnap reggel a legszomornabb tapasztalatra ébredt a Tokaj-Hegyalja. Azaz dehogyan ébredt! Egész éjjel talpon voltak a szőlőbirtokosok s erőre pénzben felfogadott munkaerő segítségével védekeztek szőlőikben a fenyegető fagy ellen. De hiába tüzeltek, a hőmérséklet rohamosan esett, éjjel után már a zéró alá süllyedt s egy perc alatt esontott fagyasztotta a szőlők gyenge remek hajtásait. Hosszu évek veritékes munkájának szépen ígérkező édes gyümölcsét tette semmivé az erős 3-4 fokos fagyás, mely a május 11-ikéről 12-ikére viradó éjjel 3 milliméteres jegkéregrrel vonta be az állóvízek tükreit. Milliókra menő károsodás az, mely a termő-erőhöz jutott új szőlők tönkretételével egy éj alatt csak a tokaj-hegyaljai szőlők birtokosait sújtotta és tölük az ideai szőlőtermést végképp elrabolta, mert az erős fagy a harmatgyenge szőlőfirtókat teljesen lefőrtözte.*) Hogy a mezőgazdaságot s egyáltalában az ország közgazdaságát ez éjjel milyen nagy csapás érte: e percen még ösmertelen; de általánosságban bizonyos, hogy a század végi „szent év” fagyos szentjei áldás helyett átkot zúdítottak a földbirtokosokra és a különben is drága életet előreláthatóan még inkább megdrágították. Adjon az Isten birtokos osztályunknak elegendő lelkiert és jóbi türelmet a csapás elviselésére és kiheverésére! Ember! Küzdj és bizva bízzál!

— Korcsmák vizsgálata. *Schmidt Lajos* rendőrkapitány és *Szepesi Arnold dr.*, városi főorvos, a mult héten a belügyministernek az italelárusításnál követendő egészségügyi rendszabályok megtartása érdekében kiadott új körrendeletéhez képest, a korcsmák és italkiméresi helyiségek vizsgálatát megkezdik s azok ellen a hol bármilyen mulasztás fordul elő a legszigorubb megtorló eljárást fogják foganatba venni.

— Ügyvezető főkönyvelő. A „Tokajvidéki Kereskedelmi és Gazdasági Bank r. t.” ügyvezető főkönyvelőül *Haas Józsefet*, a gálszécsi polgári tkptár r. t. főkönyvvezetőjét, választotta meg. Az új intézet, melynek különösen a kereskedelem és közgazdaság terén nagy jövőt jósolnak, még a hónapokban megkezdni működését.

— Örült. Tegnap előtt reggel egy csaknem teljesen meztelen ember futkosott Ujhely város külső utcáin, a miből persze nagy botrány keletkezett, míg a rendőrség befoghatta. Ott aztán kiderült, hogy egy szerencsétlen elmbeteg emberrel van dolgunk, s azt is megállapították, hogy az illető *Váci János* kis-toronyai születésű és illetőségű, 36 éves volt esendőörsvetű, a kit azonban ebből a szolgálatából iszakossága miatt régebben elbocsájtották s legutóbb, állítólag, *Mihályiban* dolgozott mint napszámos s valószínű, hogy ott érte őt a szörnyű baj! Elmegyógyító intézetbe szállítása iránt megtették a szükséges intézkedéseket.

— Templomszentelés. A bodrog-szerdahelyi ev. ref. leányegyháznak renovált régi kis templomát, tornyát f. hó. 6-án adták át ünnepiesen istendicsérről rendeltetésének a helyből és a környékről igen nagy számmal egybesereglett hívek áhitatos jelenlétében. Az ünnepi aktusról hozzánk érkezett szép tudósításból, melyet mai számunk egyéb fontos közlendői miatt kellett félre tennünk, kiemeljük, hogy a felavató beszédet a templomban nt. *Ujj István* ladmaczi ev. ref. lelkész mint esperesi meghatalmazott mondotta; a templomba már be nem fért és a templom előtt lévő térségen elhelyezkedett híveknek pedig *Kozma Gedeon* szőlőskői ev. ref. lelkész mondott szent beszédet. Mind a két beszéd a maga nemében remek volt. *Nt. Ujj István* lelkész rögtönzött urasztali agendájának hatása alatt sok hívő élt az uri szent vacsorával. Istentisztelet után az uri nép *Olchvári Lajos* tb. főgondnok vendégzeretű házához ment ebédre. Eltették a diszes hölgyközönséget, a házi gazdát. A tóztok közül kimagaslott a *Damjanovics* Agoston gk. lelkészé, ki a kifellekezeti békés egyetértés szellemére üritette áldomás-poharát. Dicsérettel említi föl tudósítónk az *Olchváry*-fiukat is (*Ernőt* és *Aladárt*) kik művészi hegedűjátékaik bűvös erejével a hallgatóságot elbájolták. *Pallagh Géza* tanító a

*) Szőlőkén és B.-Szerdahelyen is, mint értesültünk, tönkre tette a 4-os fagy az *Andrássy* gk. illetve a részvénytársaság gyönyörű szüretet ígéro szőlőtelepeit.

Szerk.

vendégkoszorút, a nap maradandó és kedves emlékeül, lefénnyképezte.

— Hatfa-fürdő. ez a kies hely, mely a szőlőskői határban Satoralja-Ujhelytől csak egy kis órányira fekszik és nyári mulatságok rendezésére nagyon alkalmas, ha a fagyos idő engedni fogja, mához egy hétre fog megnyitattani.

— Irodalmi jelentés. Van szerencsém a „Zemplén” igen tisztelt olvasóinak beries tudomására hozni, hogy „*Északi Fény*” című orosz műfordításaim megrendelhetők a *Hunyadi Mátyás* intézetnél Budapesten Zöldfa utca 43. sz. földszint. Az orosz költészet legszebb gyöngyeinek gyűjteménye lesz könyvem, melyből az ideig már 7 iv van kinyomtatva s melynek előfizetője országunknak biboros hercegrímása is. A könyv a jövő hó elején fog a megrendelőknél megküldetni. Ara díszkötésben 4 korona, fűzve 2 korona. Tisztelettel és hazafias üdvözléssel:

Máté Miklós.

— Hat ellenség. A biológusok azt tanítják, hogy az ember életének hat kiváló ellensége van s azok: 1. A hivalkodás. 2. A társaság túlságos hajhászata. 3. A gyönyörök mérhetetlen élvezete. 4. Az indulat és harag. 5. Az iszakosság. 6. A nagyevés. — A ki hosszú életi akar lenni és mindvégig egészséges: ettől a hat ellenségtől iparkodjék magát megszabadítani.

— Hazatoloncolták Amerikából. *Ignáth Mihály* lukai lakost — a ki mint a többi boldogtalan, a bodrogközi *Luka* községből elvitorlázott Amerikába jobb hazát keresni, de biz' nem talált — a mint New-York mellett partra szállott a hajóról, pénze nem lévén, az amerikai hatóságok visszazállították. Nagy nyomorban érkezett *Lukára* e napokban. A sok nélkülözés, meg a nagy bánat is, hogy háza eluszt az uti költségre, annyira elcsigázta, hogy a megérkezés után pár nap múlva elhalt.

— Halalozás. *Paulay Gábor* tokaji kir. postamester, Zemplén-vármegye bizottságának, Tokaj község képviselőtestületének és a tokaj-hegyaljai takarékpénztár igazgatóságának tagja, a tokaji ev. ref. egyház volt főgondviselője, Tokajban május 11-én hajnali 4 órakor szívszélhütésben hirtelen elhunyt. Mint jó gazda s szíves vendéglátó háziur volt ismeretes. Özvegye és jogász fia keserű elhunytát. Ny. b.

— Spiritisztikai előadás. *Sans Géne*, a híres illusionista, spiritiszta és kártyakirály társulatával a „Központi kávéház” helyiségében tegnap este szépszámu közönség előtt előadást tartott. Ma előadását új műsorral megismétli. Elismerést érdemel azért, hogy az előadásokat magyar nyelvű magyarázatokkal kíséri.

Gazdasági gépek és gépészek beszerzésére és javítására alkalmas bevásárlási hely a *Fleischer* és *Tsa* cég kassai gépgyára, mely ugy közelségénél, mint jó hírnevénél fogva a legmessze menőbb igényeknek is megfelel. A gyár hirdetését lapunk mai számában találja a t. olvasó.

— Alig van gyógyforrás. mely első-rangu orvosi tekintélyek által oly egyhangu elismeréssel találkoznak, mint a beregvármegyei *Schönborn* gróf féle szolyvai, *luhi Erzsébet* és *polenai* gyógyvizek. Egyetemünk kitűnősegei közül, különösen *dr. Kéti*, *dr. Bókai*, *dr. Than* tanár urak, számos magántanár, közkórházi főorvosok, a bécsi egyetem tudós professzora *Widerhoffer dr.* elismerő nyilatkozatban adtak kifejezést e források gyógyhatás és alkatermeknek szerencsés összetétele felett. Ujabbán a budapesti klinikai bizottság a következő hivatalos értesítést küldte e gyógyforrások bérlőségének: A budapesti kir. magyar tudományegyetemi klinikai bizottság f. évi március hó 13-én tartott 50-ik rendes ülésében, a *Schönborn-Buchheim* Ervin tulajdonát képező szolyvai, *luhi Erzsébet* és *polenai* ásványvíz-források termékének gyógyhatását méltányolva és elismerve, azoknak a klinikai betegeknek leendő alkalmaztatását elhatározta és esetről-esetre igénybe veendni. Miről címedet tisztelettel értesíteni van szerencsém, Budapest, 1899. máj. hó 18-án. *Kéti s. k.* a klinikai bizottság elnöke.

— Az élet és a vagyon. Egyik a másikat kiegészíti, mert az életben rászorulunk a vagyonra, e nélkül pedig nem é az élet sokat, amit az is bizonyít, hogy mindenki vagyonszerzésre törekszik. Csakhogy kevés azoknak a száma, akik erre képesek a mindennapi keserves munka mellett. Ennek oka az, hogy a legtöbben figyelmen kívül hagyják a sors által nyújtott szerencsés véletlenek eredményét. Mert aki ezzel foglalkozik, az nagyon jól tudja, hogy minő sokan vannak, akik jólétüket csak annak köszönhetik, hogy nem mulasztották el kiaknázni azt a páratlan alkalmat, melyet az osztályorsorsójáték nyujt az abban résztvevőknek. Maga e sorsjáték az életet és pedig a vagyonos életet jelenti a nyerőre nézve, akiknek eddig se szeri, se száma. Különösen a *Török A.* és *Tsa bankház* (Budapest, *Váci-körut* 4.) jutott abba a szerencsés helyzetbe, hogy vevőinek rövid idő alatt több mint három millió koronát fizetett ki, ennélfogva a sorsjegyvásárló közönség figyelmébe ajánlható *Török A.* és *Tsa bankháza*, mely megbízható

Folytatás a III. mellékletben

káry Gyula, Reichard Lajos, Schön Hugó dr., Szepesi Arnold dr. és Székely Imre becsátották ki és e szerint a találkozás napját Ujhelybe a kegyesrendiek gimnáziumába a f. é. június 25-ére tűzték ki. A találkozás ünnepének sorrendjét a végleges megállapodás után közölni fogjuk.

— **Butkay Katinka.** Van-e, ki e nevet már ismeri? Kevesen: a beavatottak. De, hogy vármegyénk mely előkelő családjának tagja viseli a ritmikájáért is tetszetős nevet: ki fog derülni és közismeretű lesz mai számunk *Színház* rovatának „Jövő heti műsorá”-ból. Nos, hát e sorokban elárulunk még annyit, hogy *Butkay Katinka* városunk szülöttje s már is, mielőtt viszont láthatnók, s pedig a világot ábrázoló deszkákon, megelőzte művészetének híre, hogy t. i. a Rákosi Szidi színi iskolájának egyik jeles, végzett növendéke. *Butkay Katinka* uró, *Halmay* színgazgató meghívására, a szubret szerepkörben f. hó 17- és 19-én fog bemutatkozni Ujhelyünk műértő közönségének. *Butkay Katinka* e két estére tervezett szereplése iránt városunkban oly széles körű az érdeklődés, hogy jövetelének hírére a páholy-jegyeket elkapták. Hanem azért hiszünk, hogy azok is, kik páholyokat már nem kapnak, ott lesznek a színházban, hogy tapsaikkal biztassák, bátorítsák *Butkay Katinkát* a művész pályára, mely a Múzsák felkentjeinek hervadhatatlan babérokat terem. Talán nem követünk el indoklás nélkül, ha ujságoljuk, hogy *Butkay Katinka* ujhelyi bemutatkozását városunk uri hölgyközönsége megkülönböztetett óhajtván tenni, nagy arányú mozgalmat indított egy értékes emléktárgy átnyújtására.

— **Ének-zeneügyi bizottság ülésezése.** A magyarországi ev. ref. egyház egyetemét közlelő érdeklő, nagyfontosságú munkálatok színtere volt f. hó 9-én és 10-én városunk. Mint már mult számunkban is jeleztük, az egyetemes énekügyi bizottság zenészi csoportja jött ez alkalomból össze S.-A.-Ujhelybe, nt. *Fejes István*nak, az énekügyi bizottság elnökének meghívására. A reformátusok énekes könyvének revidálása immár halaszthatatlanná, égető szükségévé vált s főként *Fejes István* teljes odaadása, hangyaszorgalma útján már a megvalósulás felé közeledik. Résztint a zsolttárok átdolgozásából, részint kiváló költők tollából származó új himnuszokból már hat füzet jelent meg előmunkálatok gyanánt s így a szövegátdolgozás, illetve az új szövegalkotás terén egy nagy lépés tétel, mi a kérdésnek zenei szempontból való taglalását maga után. Ily célból jelentek meg Sz. Nagy József, *Kálmán Farkas*, *Szabolcska Mihály*, *Deák Gerő*, *Nagy Zoltán*, *Somogyi Antal* és *Szűgyi József*, mint az énekügyi bizottság zenészi csoportja, ülésezésre. A bizottság működése az ének-dallamok kiválasztására, — a használatatlanok kicserélésére, — kiváltképpen pedig a dallamok ritmikái képletezésére s a beérkezett új dallamok elbírálására irányult. Nagy és fáradtságos munka volt ez. A különböző szempontok összeegyeztetése nem kis nehézséget okozott; mert a bizottság szeméi előtt ott kellett lebegni a hagyomány iránt érzett kegyeletnek, népünk konzervatív jellemének s a nagy jövőnek is, aminek számára készül az alkotás. Bizony csak a kiváló szakértelem s az ügy iránt való lelkesedés nagy arányai olvashattak testvérségbe a különböző intenciókat. Igazán nem tudta az emer, hogy mit bámuljon inkább a bizottság tagjaiban: a tiszta látókört-e, melyből a kérdést általánosan megítélték; a nagyszabású tudást-e, amivel a részleteknél elemeztek, vagy a lelkes odaadást, eleven, égő szerelmet a cél iránt, a miben mindnyájan első és egyik voltak. Ezek a kitűnő tulajdonok már jó előre kezességet nyujtanak, hogy az igen közel álló jövőben meg fognak esedülni a magyarországi reformátusok ajkán a megújított énekeskönyv eget kereső himnuszai. A bizottság végzett munkálatai tovább elbírálás céljából az énekügyi bizottság egyeteméhez fognak áttétetni. A bizottság tagjai mindkét nap *Fejes István* esp. lelkésznek, S.-A.-Ujhely költő-papjának, voltak legszivesebben látott vendégei. A ház úrnőjének szeretetreméltósága, a kitűnő menü, a lelkes hangulat oly fenséges harmoniába folytak össze, hogy bizony a jelenlevő nagy zenei talentumok sem fedezhetek volna fel abban valamelyes diszsonanciát. A fehér asztalok réme (bizony sok esetben az!) hogy maradt volna el. De hát rém-e az ott, a hol egy *Fejes István*, vagy egy *Szabolcska Mihály* országos híru, nagy nevű poéták emelnek poharat? *Fejes* vendégeit éltette az öröm hangján, a benső szeretet meleg szavával; *Szabolcska Fejes*, az énekügyi munkálatok lelkét és a ki sugalmazó, jó angyalként mellette áll, *Fejesné* öngnagságát, köszöntötte a „*Hangulatok*” költőjének zengzetes ajakával. — *Deák Gerő* a zeneszakértők ifjú lelkesedésű, lánglelkű Nesztorának Sz. Nagy Józsefnek kívánta, hogy a nagy műben, a melyet 6 már 25 éve ernyedetlen szolgál, igen sokáig gyönyörét találja. — *Kálmán Farkas* talpra esett, igazi szellemes magyar humorral *Szabolcskát* korigálta meg. — *Janka Károly* pedig *Kálmán Farkas*ért üritett poharat,

mint a ki a prot. zene történeti szakismeretével kitűnő a legkitűnőbbek között. A gyűlést a zenei munkálatok iránt városunkból érdeklődők közül többen végig hallgatták. J. K.

— **A Gabányi fivérek.** László és István, színházlátogató közönségünk e két kedveltjének jutalomjátékára innen is felhívjuk a n. é. publikum szíves érdeklődését és melegen ajánljuk a jutalmazandókat jól megérdemelt pártfogásába!

— **Kinevezés.** *Abonyi D. Mór*, helybeli polgártársunk, a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszékhez hites tót tolmácsossá nevezetett ki.

— **Elfagyott a Tokaj-Hegyalja!** Az első „fagyos szent”-nek, *Pongrácnak* a nevénapján, tegnap reggel a legszomornbb tapasztalatra ébredt a Tokaj-Hegyalja. Azaz dehogyan ébredt! Egész éjjel talpon voltak a szőlőbirtokosok s erába pénzen felfogadott munkaerő segítségével védekeztek szőlőikben a fenyegető fagy ellen. De hiába tüzeltek, a hőmérő rohamosan esett, éjjel után már a zéró alá süllyedt s egy perc alatt esontta fagyasztotta a szőlők gyenge remek hajtásait. Hosszu évek veritékes munkájának szépen ígérkező édes gyümölcsét tette semmivé az erős 3—4 fokos fagyás, mely a május 11-ikéről 12-ikére viradó éjjel 3 milliméteres jégkéreggel vonta be az állóvizek tükreit. *Milliókra menő károsodás az, mely a termő-erőhöz jutott új szőlők tönkre tételével egy éj alatt csak a tokaj-hegyaljai szőlők birtokosait sújtotta és tőlük az ideai szőlőtermést véggé elrabolta*, mert az erős fagy a haramtyenge szőlőfűrtöket teljesen leforrázta.*) Hogy a mezőgazdaságot s egyáltalában az ország közgazdaságát ez éjjel milyen nagy csapás érte: e percben még ösmeretlen; de általánosságban bizonyos, hogy a század végi „szent év” fagyos szentjei áldás helyett átkot zúdítottak a földbirtokosokra és a különben is drága életet előreláthatóan még inkább megdrágították. Adjon az Isten birtokos osztályunknak elegendő lelkiért és jóbi türelmet a csapás elviselésére és kiheverésére! Ember! Küzdj és bizva bízzál!

— **Korcsmák vizsgálata** *Schmidt Lajos* rendőrkapitány és *Szepesi Arnold dr.*, városi főorvos, a mult héten a belügyminiszternek az italelárúsításnál követendő egészségügyi rendszabályok megtartása érdekében kiadott új körrendeletéhez képest, a korcsmák és italkiméresi helyiségek vizsgálatát megkezdik s azok ellen a hol bármi mulasztás fordul elő a legszigorubb megtorló eljárást fogják foganatba venni.

— **Ügyvezető főkönyvelő.** A „Tokajvidéki Kereskedelmi és Gazdasági Bank r. t.” ügyvezető főkönyvelőül *Haas József*et, a gálszécsi polgári tkptár r. t. főkönyvvezetőjét, választotta meg. Az új intézet, melynek különösen a kereskedelem és közgazdaság terén nagy jövőt jósolnak, még a hónapokban megkezdí működését.

— **Örült.** Tegnap előtt reggel egy csaknem teljesen meztelen ember futkosott Ujhely város külső utcáin, a miből persze nagy botrány keletkezett, míg a rendőrség befoghatta. Ott aztán kiderült, hogy egy szerencsétlen elmbeteg emberrel van dolguk, s azt is megállapították, hogy az illető *Váci János* kis-toronyai születésű és illetőségű, 36 éves volt esendőrörsvetető, a kit azonban ebből a szolgálatából iszákosága miatt régebben elbocsájtották s legutóbb, állítólag, *Mihályiban* dolgozott mint napszámos s valószínű, hogy ott érte őt a szörnyű baj! Elmeógyógyító intézetbe szállítása iránt megtették a szükséges intézkedéseket.

— **Templomszentelés.** A bodrog-szerdahelyi ev. ref. leányegyháznak renovált régi kis templomát, tornyát f. hó. 6-án adták át ünnepiesen istendiesérő rendeltetésének a helyből és a környékről igen nagy számmal egybesereglett hívek áhítatos jelenlétében. Az ünnepi aktusról hozzánk érkezett szép tudósításból, melyet mai számunk egyéb fontos közlendői miatt kellett félre tennünk, kiemeljük, hogy a felavatott beszédet a templomban nt. *Ujj István* ladmaczi ev. ref. lelkész mint esperesi meghatalmazott mondta; a templomba már be nem fért és a templom előtt lévő térségen elhelyezkedett híveknek pedig *Kozma Gedeon* szőlőskői ev. ref. lelkész mondott szent beszédet. Mind a két beszéd a maga nemében remek volt. Nt. *Ujj István* lelkész rögtönzött urasztali agendájának hatása alatt sok hívő élt az uri szent vacsorával. Istentisztelet után az uri nép *Olchvári Lajos* tb. főgondnok vendégzerető házához ment ebédre. Eltették a diszes hölgyközönséget, a házi gazdát. A tósztok közül kimagaslott a *Damjanovics* Agoston gk. lelkészé, ki a kifelekezeti békés egyetértés szellemére üritette áldomás-poharát. Dicsérettel emliti föl tudósítónk az *Olchváry*-fiukat is (*Ernőt* és *Aladárt*) kik művészi hegedűjátékaik bűvös erejével a hallgatóságot elbájolták. *Pallagh Géza* tanító a

*) Szőlőskén és B.-Szerdahelyen is, mint értesültünk, tönkre tette a 4-os fagy az *Andrássy* gf. illetve a részvénytársaság gyönyörű szüretet ígéro szőlőtelepeit. Szerk.

vendégkoszorút, a nap maradandó és kedves emlékéül, lefényképezte.

— **Hatfa-fürdő.** ez a kies hely, mely a szőlőskői határban Sátoralja-Ujhelytől csak egy kis órányira fekszik és nyári multságok rendezésére nagyon alkalmas, ha a fagyos idő engedni fogja, mához egy hétre fog megnyitattni.

— **Irodalmi jelentés.** Van szerencsém a „Zemplén” igen tisztelt olvasóinak becses tudomására hozni, hogy „Eszaki Fény” című orosz műfordításaim megrendelhetők a *Hunyadi Mátyás* intézetnél Budapesten Zöldfa utca 43. sz. földszint. Az orosz költészet legszebb gyöngyeinek gyűjteménye lesz könyvem, melyből előfizetők országunknak bíboros hercegprímása is. A könyv a jövő hó elején fog a megrendelőnek megküldetni. Ara diszkótésben 4 korona, füzve 2 korona. Tisztelettel és hazafias üdvözléssel: **Máthé Miklós.**

— **Hat ellenség.** A biológusok azt tanítják, hogy az ember életének hat kiváló ellensége van s azok: 1. A hivalkodás. 2. A társaság tulságos hajhászata. 3. A gyönyörök mérhetetlen élvezete. 4. Az indulat és harag. 5. Az iszákoság. 6. A nagyevés. — A ki hosszú életű akar lenni és mindvégig egészséges: ettől a hat ellenségtől iparkodjék magát megszabadítani.

— **Hazatoncolták Amerikából.** *Ignáth Mihály* lukai lakost — a ki mint a többi boldogtalan, a bodrogközi *Luka* községből elvitorlázott Amerikába jobb hazát keresni, de biz' nem talált — a mint New-York mellett partra szállott a hajóról, pénze nem lévén, az amerikai hatóságok visszaszállították. Nagy nyomorban érkezett *Lukára* e napokban. A sok nélkülözés, meg a nagy bánat is, hogy háza elusztott az uti költségre, annyira elcsigázta, hogy a megérkezés után pár nap múlva elhalt.

— **Halálozás.** *Paulay Gábor* tokaji kir. postamester, Zemplén-vármegye bizottságának, Tokaj község képviselőtestületének és a tokaj-hegyaljai takarékpénztár igazgatóságának tagja, a tokaji ref. egyház volt főgondviselője, Tokajban május 11-én hajnali 4 órakor szívveléülében hirtelen elhunyt. Mint jó gazda s szíves vendéglátó háziur volt ismeretes. Özvegye és jogász fia kesergi elhunyt. Ny. b.

— **Spiritisztikai előadás.** Sans Géne, a híres illusionista, spiritiszta és kártyakirály társulatával a „Központi kávéház” helyiségében tegnap este szépszámu közönség előtt előadást tartott. Ma előadását új műsorral megismétli. Elismerést érdemel azért, hogy az előadásokat magyar nyelvű magyarázatokkal kíséri.

— **Gazdasági gépek** és gépészek beszerzésére és javítására alkalmas bevásárlási hely a *Fleischer* és *Tsa* cég kassai gépgyára, mely ugy közelségénél, mint jó hírnevénél fogva a legmessze menőbb igényeknek is megfelel. A gyár hirdetését lapunk mai számában találja a t. olvasó.

— **Alig van gyógyforrás,** mely első-rangu orvosi tekintélyek által oly egyhangu elismeréssel találkoznék, mint a beregvármegyei *Schönborn* gróf féle *szolyvai, luhi Erzsébet* és *polenai* gyógyvizek. Egyetemünk kitűnőségei közül, különösen dr. *Kéti*, dr. *Bóki*, dr. *Than* tanár urak, számos magántanár, közkórházi főorvosok, a bécsi egyetem tudós professzora *Widerhoffer* dr. elismerő nyilatkozatban adtak kifejezést e források gyógyhatás és alkatrészeciknek szerencsés összetétele felett. Ujabbban a budapesti klinikai bizottság a következő hivatalos értesítést küldte e gyógyforrások bérlőségének: A budapesti kir. magyar tudomány-egyetemi klinikai bizottság f. évi március hó 15-én tartott 50-ik rendes ülésében, a *Schönborn-Buehheim* Ervin tulajdonát képező *szolyvai, luhi Erzsébet* és *polenai* ásványvíz-források termékeinek gyógyhatását méltányolva és elismerve, azoknak a klinikai betegeknek leendő alkalmaztatását elhatározta és esetről-esetre igénybe veendni. Miről cimedet tisztelettel értesíteni van szerencsém, Budapest, 1899. máj. hó 18-án. *Kéti* s. k. a klinikai bizottság elnöke.

— **Az élet és a vagyon.** Egyik a másikat kiegészíti, mert az életben rászorulunk a vagyonra, e nélkül pedig nem ér az élet sokat, amit az is bizonyít, hogy mindenki vagyonszerzésre törekszik. Csakhogy kevés azoknak a száma, akik erre képesek a mindennapi keserves munka mellett. Ennek oka az, hogy a legtöbb figyelmén kívül hagyják a sors által nyujtott szerencsés véletlenek eredményét. Mert aki ezzel foglalkozik, az nagyon jól tudja, hogy minő sokan vannak, akik jólétüket csak annak köszönhetik, hogy nem mulasztották el kiaknázni azt a páratlan alkalmat, melyet az osztálysorsjáték nyujt az abban résztvevőknek. Maga e sorsjáték az életet és pedig a vagyonos életet jelenti a nyerőre nézve, akiknek eddig se szeri, se száma. Különösen a *Török A.* és *Tsa bankház* (Budapest, Váci-körut 4.) jutott abba a szerencsés helyzetbe, hogy vevőinek rövid idő alatt több mint három millió koronát fizetett ki, ennél fogva a sorsjegyvásárló közönség figyelmébe ajánlható *Török A.* és *Tsa bankháza*, mely megbízható

sága, pontossága és szerenésje folytán amugy is kiérdemelte a közbizalmat.

— **Eladó** jó karban lévő borona, nagy gereblye és rosta. Hol — megmondja a kiadó-hivatal.

— **Kiadó lakás.** S.-A.-Ujhelyben a t. vármegye tulajdonát képező a város háza töszomszédságában fekvő, ágynevezett „főorvosi lakás“ a melléképületekkel (koesziszin, istálló stb.) és kerttel együtt, f. hó 15-étől bérebe vehető. Bővebb értesítést ad a vármegye főszámvéveje.

Henneberg-selyem

— csak akkor valódi, ha közvetlen gyárainból rendeltek. — fekete, fehér és színes, 45 krtól 14 ft 65 krig méterenként. Mindenkinék postabér és vámmentesen valamint házhoz szállítva, — **mintákat pedig postafordultával küldenek Henneberg G.** (cs. és k. udvari szállító) **selyemgyárai Zürichben.**

— Magyar levelezés Svájcba kétszeres levélbélyeg ragsztandó — 1.

TANÜGY.

A Zemplén-vármegyei Tanító-Egyesület hivatalos rovata

— A rovatért felelős: A szerkesztő-bizottság. —

Minden kézirat **Beregszászy István**, szerk. biz. elnökhöz küldendő S.-A.-Ujhelybe.

A nevelés akadályai.

A „Népt. Lapja“-ban néhány hét előtt megjelent közlemény igen helyesen körvonalozta „A nevelésszétségei“ t, de cikkirő figyelme leginkább a városokban tapasztalható félszegségeket emelte ki s én az által óhajtom kiegészíteni ama közleményt, hogy a falvakon tapasztalható nevelési akadályokról emlékszem meg ez uttal.

Valljuk meg őszintén, hogy azon itt-ott hallható kifakadásoknak, miszerint a mai gyermekek nagyon korán lesznek érettek, van némi jogosultságuk. Ma a gyermek ártatlansága vajmi sok fertőző hatásnak van kitéve. Mondhatjuk: ma többet törődik a földnépe a lábás jószágával, mint a gyermekével. Mint a pest-megyei tanfelügyelőnek mondták: „Gyermekeket ad az isten, de borjut venni kell.“ S e mondásnak megfelelően bánik a gyermekével. Még orvost is csak a legvégső esetben hív hozzá, mikor már annak minden tudománya sem segíthet, mert késő. Ez szaporítja a gyermek halandóságát, mely nálunk úgy is oly ijesztő nagy. Ha már a testi egészségével szemben oly közönyös, mennyire inkább az a lelki épségével. A pálinka rendes élvezete mellett korán elbutul, annak hatása alatt képes sok mindenre, mit különben még gyermekeszkével is elkerülne. A példát maga előtt látja nap-nap mellett, nagyja, kicsinyje mind azt teszi. A tél beálltával a fonó-házak látogatása van napirenden. A 10—20 éves gyermekek e helyeken ártatlan lelke szüzi zománcát mihamar elveszti. Megfoghatatlan, hogy a felnőtt hajadanok úgy, mint a kisebb lányok is a falu legényeivel e helyeken nap-nap mellett szabadon tölthetik estéiket. Bizony ez ellenőrzetlen együttléből nem sok haszna van az erkölcsösségnek, tetteik és társalgásokból nem tanul a serdülő fiatalság. Nagy kár, hogy a községi előjáróság ezt egész természetesnek találja és nem keres utat, módot ez erkölcsi fertőzés elfojtására.

De hát ez már úgy van manapság, hogy a testi ragályos kórok elnyomására az orvos véskiáltására mozgósítatik az egész előjáróság s fertőtlenítő gépekben fojtják meg a veszedelmes bacilust; a lelki ragályok ellenben pusztíthatnák kényők-kedvökre, itt a tanító véskiáltását nem hallja senki sem, de ha hallja is egyik-másik magisztratusi személy, szánakozó mosoly kíséretében azt mondja: „nem ért ahoz tanító ur!“

Semmi esetre sem kívánatos, hogy a fonó-házakat eltiltsák, mert hiszen egyetlen házi-iparágunk: a szövés szenvedne általa; aztán a hosszú téli estéket hasznosabban nem is tölthetnék el a nők, mintha fonó-orsóval kezükben beszélnek és dalogatnak; csak hogy ezt szabályozni kellene minden községben s egy kis jóakarattal, kizárva onnan a férfi népet és különösen a gyermekeket a nevelés nagy hasznára lehetne ott munkálkodni. Az iskola tekintélye még vajmi kevés; hogy itt is megóvassék a nevelés nagy érdeke, de ha szövethéznék vele a polgári és egyházi községi jóakarata, üdvös intézményekké lehetné szervezni a mai fonó-házakat.

Egy másik említésre méltó akadály a nevelésben mai iskolai olvasókönyveink tökéletlensége. Ez ugyan már egészen a mi dolgunk, de épen ezért méltó is vele közelebbről fog-

lalkoznunk, hogy kitűnjék, mennyire nem alkalmas mai mivoltok azon nagy célok elérésére, melyeket a népiskola az emberiség érdekében maga elé tűz.

Lássuk, mit is akarunk elérni az olvasókönyvek révén a népiskolában! Készséget az olvasásban, teljes megértését az olvasottaknak, ez által ismeretgyarapítást, etikai és erkölcsi szivképzést, vallásérkölcös érzelmek felkeltését s végül magát az olvasást oly biztosan megkedveltetni, hogy a növendék majdan az életbe is magával vigye ezt, mint önképzésének egyik legnélkülözhetlenebb eszközét. Ezeket elérni, alkalmas tankönyv kell. Mindenek előtt a mese és vonzó elbeszélés a gyermeki léleknek édes takarója alá kell elrejteti mindazt, mit a növendék érzelmi világába plántálni akarunk. A gyermek elméje igen fogékony, de ezen képessége csak azon ismeretekre terjed ki, melyek oly alakban közöletnek vele, hogy érzelmi világát megragadják, látókörén belül esnek s felfogását nem haladják túl. Tapasztaljuk azt oly alkalommal, midőn egy-egy olvasási órán az elbeszélés, vagy mese tartalmát előlegesen elmondjuk növendékeinknek, mely mohó gyorsasággal keresik utána a megnevezett olvasmányt, hogy újra élvezték a mese gyönyörét. Minden ismeretanyagot lehet ez alakban föltálatni a népiskolai olvasókönyvben s ilyenkor a tanulás levonása önként történik a gyermeki lélekben. Mai olvasókönyveink azonban még mindig kevés alkalmasat tartalmaznak e részben. A száraz, untató leírások bármiként fűszereze is tartalmukat a tanító ügyes előadása, bármiként gyakorolja is egyes kifejezéseit, vagy értesse meg tartalmukat, hidegen hagyják a gyermek lelkét s ennek következtében nem maradnak meg az emlékezetében.

A kedélyképzésben tehát az alkalmas olvasókönyv a legfontosabb eszközök egyike s a tanító munkája nagyban megkönnyebbül, ha e téren kellő haladás áll be.

Takács János.

A sárospataki áll. tanítóképződe f. hó 16-án d. e. 1/2 10 órakor fogja Széphalmon, az évenként szokásos Kazinczy-ünnepélyét megtartani, mely alkalommal Palágyi Lajos int. tanár mond emlékbeszédet. Az ünnepély iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja: az igazgatóság.

246. 900. **A sárospataki áll. tanítóképződe. Pályázati hirdetmény.**

A sárospataki állami tanítóképződeknél az 1900—1. tanéven az I. osztályban 26, a II. oszt. 4 jótéteményes hely töltendő be.

Az 50 kros bélyeggel ellátott folyamodványok a nagymélt. vallás- és közokt. m. kir. ministeriumhoz címezve **folyó évi május 30-ig** küldendőek be alólírott hivatalához következő mellékletekkel:

- a) születési bizonyítvány a 15-ik év betöltésének igazolásul;
- b) tisztí orvosi bizonyítvány arról, hogy a folyamodó semmi olyan testi fogyatkozásban nem szenved, mely őt a tanítói foglalkozásban akadályozná;
- c) iskolai bizonyítvány a mult iskolai évről;
- d) husvétí évharmadí Ertesítő, mely június 30-ig a jelen iskolai évről nyerendő bizonyítványnyal egészítendő ki;
- e) hiteles községi bizonyítvány a családtagok számáról, azok életkoráról s arról, hogy hány van a családfő közvetlen gondozása alatt, hány van a szülei háztól, hány és mily mérvű neveltetési költséggel terheli a családfentartót;
- f) hiteles községi bizonyítvány a szülők polgári állásáról, vagyoni állapotáról, ingatlan birtok-, üzlet-, ipar-, hivatal- vagy más forrásból származó jövedelemről, esetleg arról, hogy a növendéknek van-e magánvagyonja s hova fordítatik annak jövedelme.

Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén a folyamodvány és mellékletei bélyegmentesek. Azon folyamodók, kik négy középiskolai osztály végzéséről szóló bizonyítvány hiányában felvételi vizsgálatra kötelezettek, június hó végéig fognak értesítettetni a felvételi vizsga napjáról (július 1—10.)

Sárospatak, 1900. május 5-én.

Dezső Lajos,
tanítóképződei igazgató.

CSARNOK.

Ha majd...

Ha majd úgy érzed, minthogyha Téged,
Nem látott kar átalótelne
S valaki mintha fejt lehajtra,
Melléd simúl, kebledre dölne:
Ne riaszd tova, legyen a hova
Bolyongó lelkem nyugodni tér,
Mert az járogat, ki nem nyugodhat
S tóled akkor is szerelmet kér.

Ha majd úgy érzed, minthogyha szíved
Értem is verne egy dobbanást,
És mintha bálná, tetteit szánná,
Örömet tenné a változást,
Eljövök akkor, estalkonyatkor,
Szívedre dőlök, s úgy síratom,
Szerelmesétől, élet egeről,
Semmibe, tova tűnt csillagom...

Ha jösz a kertbe, a temetőbe,
Keresni fejtát s rajt a nevet,
Tán könyved is hull, a mult feljúl,
Vádol a szíved egyetlenem?
Borulj a sirra, senkisémet látja
Súgd meg lelkemnek a terhedet,
Eljövök akkor, a messze túlról,
Altatni ógó könyvedet.

Keblemre huzom, szívemre hajtom
Szomorú, bánatos fejedet
Letörteni égő, szívedet vérző
Sűrűen omló könyvedet,
Égessen engem, véreze szívem.
Érted a kint, bajt, mind szenvedem,
Nem is kínos az, nem fájdalmas az,
Ha egyszer „Érted“ viselhetem!...

(S.-A.-Ujhely.)

Gabányi László.

Városi és községi ügyek.

* **Városi színház építése.** A színház előtt végigvonuló mellékutcát holnaptól elzárják a szerkőzlekedéstől, mert a vállalkozók, kiket a színház építésének határideje kötelez, mindazokat a munkálatokat, melyek az építés megkezdése előtt befejezendők, meg akarják kezdeni.

* **Színházi ingóságok elárverelése** Az ujhelyi ódon színházban szükségtelenné vált ingóságok, u. m. luszterek, karos gyertyatartók stb. áruba bocsáttatnak, a mely »occasio«-ra felhívjuk a venni szándakozók figyelmét.

* **A közös temető** építésével S.-A.-Ujhelyben, hogy úgy mondjuk, rohamosan haladnak előre; hanem a sírhelyek beosztására és a temető terület rendezésére intézkedés máig sem történt. Tisztelettel kérjük a polgármestert, mikor szándékozik a beosztást és elrekesztést foganatosítani, ha a temetőt már a t. évi júl. 1-ével megnyitni akarja? Talán célszerű lenne a temető-felügyelőt és segédszemélyzetet már is kinevezni és velük a temetőrendezés munkálatait haladéktalanul megkezdetni. (Beküldetett).

* **Ninos zugiskola.** S.-A.-Ujhely polgármesterének jelentését, hogy a zug-iskolának bélyegzett iskola nem zugiskola, mert az oda járó 15—17 éves zsidófiúk csak vallásos vallásos oktatásban részesülnek, a t. vármegye közíg bizottság f. hó 8-án tartott ülésén tudomásul vette.

* **Közgyűlés.** Ujhely város képviselőtestülete tegnap délután 3 órakor Székely Elek polgármester elnökele alatt rendes közgyűlést tartott, melynek csupán két tárgya volt, és pedig az 1899. évi zárszámadás és a pénztári számadás felülvizsgálata. A pénzügyi bizottság előterjesztése a számadásokat a közgyűlés elfogadta s a törvényhatóságához felterjeszteni rendelte.

* **Pénztárak vizsgálata** A vármegyei pénztárvizsgáló küldöttség S.-A.-Ujhely rt. város pénztárában f. hó 9-én váratlaul megjelenő, behatóan megvizsgálták a városi házi és gyámpénztárt, nemkülönbben a rendőrkapitányság pénzkezelését is; mint értesülünk, a pénz- és ügykezelést mindkét helyen kifogástalan rendben találták.

* **Gazdasági ismétlő-iskolák** létesítéséért felirt vármegyénk közíg. bizottsága és kérte a földmívelésügyi kir. ministert, hogy a S.-A.-Ujhely, N.-Mihály, Perbenyik és Megyasszó községben szervezendő g. i. iskolák céljára megfelelő állami segédelmet utalványozni kegyeskedjék.

* **Kivétviei nősülés megengedéseért** folyamodtak Majoros István e.-bényei, Kovács István géresi, Gyimán István csertési, Benyó Mihály haburái, ifj., Katócs József ág-csernyei, Minda János lukasóczi, Jendzserószky András hoori, Miklós János l.-bényei, Mihalics Antal závodkai, Lengyel János monoki, Uhrin József n.-ruszka, Paskanóczi József csarnahai, Istók György technai, Bajusz Mihály gerendai, Menga József szinnai, Galasóczi Sándor monoki, Mihalkó János m.-izségi, Sirák Mihály kudlóczy, Korba I. Gergely haburái, Pjatnyicsko György t.-kajnyai, és Hassó Mihály n.-dobrai hadköteles egyének. Folyamodásaik pártoló véleménynyel felterjesztettek a honvédelemügyi kir. ministerhez.

* **Karád** vicinális közutjainak kiépítését Mailáth József gróf, a ki egymagában 9000 holdnyi kiterjedésű birtokkal érdekelt fél Karád község határában, a közíg. bizottság f. hó 8-iki ülésén szóba hozván, felhivatott, a vármegye alispánja, hogy az 1890. I. t.-c. 55. és az 1884. évi XII. törvénycikk 36. §-ában körvonalozott rendelkezés értelmének megfelelő eljárására a bodrogi közút j. főszolgabíráját, mint az uti bizottság elnökét, sürgősen ntasítja. — A szóban levő vicinális közut mindenek előtt **Czigánd** és **Luka** községek irányában lenne kiépítendő.

Volioza község folyamodása, melyben a

„közutátelelési hozzájárulás” címén reá kirótt évi kötelezettség leszállítását kérte elutasított.

* **Állami anyakönyvi statisztika.** A sátorlaj-ujhelyi állami anyakönyvi hivatalnál 1900. máj. 5-től 1900. máj. 12-ig a) házasságot kötött: 5 pár; b) kihirdetett: 7 egyén; c) születési anyakönyvi bejegyzés volt: 13 esetben; d) elhalálozott: 8 egyén.

Vármegyei Hivatalos Rész.

T. Zemplén-vármegye törvényhatósági bizottságának S.-A.-Ujhelyben, 1900. évi április hó 19-én tartott közgyűléséből.

163/8804. Olvastattott az állandó választmánynak a Laborezon építendő homonnai város hid költségeire felveendő 100.000 korona törlesztéses kölcsön iránt az alispán által kötött szerződés tárgyában beadott határozati javaslata.

A határozati javaslat elfogadotván a Laborezon építendő homonnai város hid építési költségeire, a vámbérlés és utalap terhére, 100.000 korona s 50 év alatt törlesztendő 5.50%-os kölcsön megszavaztatik s ezen kölcsön megkötése iránt, a vármegye alispánja által a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank mint hitelező részére 1900. évi április hó 17-én a s.-a.-ujhelyi kir. közjegyző előtt kiállított kölcsönkötvénynek a vármegye részéről lett elfogadásával jóvá hagyatik s jóváhagyási záradékkal ellátva az alispánnak további eljárás végeit kiadatik.

Ezen közérdekű határozat a „Zemplén” hivatalos lapján a főszolgabírók és S.-A.-Ujhely rendezett tanácsu város polgármestere útján meghirdetett s a hirdetést igazoló bizonylatok és netalán fellebbezésekkel a nmságu kereskedelemügyi ministeriumhoz felterjesztetni, a a nmságu belügyi ministeriumhoz pedig jelentés tétetni határozatott.

A mennyiben pedig a kérdéses homonnai város hid oly rozoga állapotban van, hogy annak további átépítését a közbiztonság veszélyeztetése nélkül elhalasztani nem lehet, az alispán felhatalmaztatik hogy ezen megszavazott 100.000 korona kölcsönre a kölcsönt közzvetítő s.-a.-ujhelyi kereskedelmi, ipar, termény- és hitelbanktól 30.000 korona ideiglenes kölcsönt felvehessen s azt a hid azonnali építésének költségeire a vármegyei államépítészeti hivatal főnökének kiutalhatta.

Miről az alispán és az államépítészeti hivatal főnöke jegyzőkönyvi kivonaton intézkedés végett értesítettnek.

Kmf.

Jegyzete és kiadta:
Dókus Gyula,
főjegyző.

28/4058. T. Zemplén-vármegye alispánjától.
A 10 főszolgabíróknak és S.-A.-Ujhely r. t. város polgármesterének.

A birtokhatár megjelöléséről alkotott s a vármegye törvényhatósági bizottságának folyó évi február hó 28-án tartott közgyűlésében elfogadott szabályrendeletünket a „Zemplén” hivatalos lapján ezennel közzhírre teszem, s a 10 járás főszolgabíróját és S.-A.-Ujhely rendezett tanácsu város polgármesterét utasítom, hogy a kihirdetést igazoló községi bizonylatokat, a netalán beadandó fellebbezéseket, vagy ez irányban teendő nemleges jelentésekkel együtt a törvényszerű 30 napi határidő elteltével nekem mutassák be.

S. A.-Ujhely, 1900. évi április hó 25-én.

Matolai Etele, alispán.

28/4058. Szabályrendelet a birtokhatár megjelöléséről.

1. §. Zemplén-vármegye területén levő birtokok, árkok, élőfák, kerítések a földbe szilárdan behelyezendő kő vagy fa oszlopokkal, az illető tulajdonos által megjelölendők.

Ha a határ jelét árok képezi, annak fenekébe a tulajdonos engedélye nélkül élő fát ültetni tilos.

A határjelek egymáshoz oly közel helyezendők el, hogy a határvonal megtekinthető legyen. Az irány törések azonban határjelekkel megjelölendők. A kő vagy fa határjel az irány törésre úgy helyezendő el, hogy az a külső oldalra essék.

2. §. A határjelek, ha a birtok határát nem természetesen mint folyók, csatornák, patakok rendszeren vízzel bíró erek vagy el nem mozdítható jelek képezik, minden egyes birtoktest északi és déli oldalán, illetve határán állítandók fel és tartandók jó állapotban.

3. §. A határjeleket az illető tulajdonos saját költségén köteles elhelyezni és mindenkor fenntartani. A közös határjelek felállítási és fenntartási költségeit az érdekelt tulajdonosok közösen kötelesek viselni. A hol a birtok határa egyszersmind a község vagy thatóság határát is képezi, ott a határjelek az érdekelt községek vagy thatóságok által közmegegyezéssel az illetékes hatóságok együttes intézkedése alapján állítandók és tartandók fel.

4. §. A határjelek ezen szabályrendelet jóvá-

hagyása után lett meghirtetéstől számított egy év alatt, az érdekelt tulajdonosoknak a főszolgabírók által a községi előjáróság valamint a polgármester útján lett előzetes felhívás mellett, állítandók fel vagy javítandók ki.

A meghatározott határidő lejártá után a községi előjárók illetve polgármester kötelesek helyszíni szemle után meggyőződni, vajjon a tulajdonosok kötelezettségeiknek eleget tettek-e s annak eredményéről a főszolgabírónak illetve alispánnak jelentést tenni, a ki aztán az igazolások figyelembe vételével a határjeleknek az illető tulajdonos költségére leendő felállítására iránt az 1894 évi XII. t.-cz. 35. §. értelmében az előjáróság útján intézkedik.

5. §. A határjelek felállítása, kijavítása és megújítása körül felmerülő vitás kérdések feletti eljárást az 1894. évi XII. törvényzcikk 34. § a szabályozza.

6. §. A határjelek szándékos megrongálása és megsemmisítése kihágásnak minősítetik s az 1894. évi XII. t.-cz. 93 §-a értelmében az illetékes hatóság által büntetendő.

7. §. Ezen saealyrendelet a Zemplén vármegyébe bekezelte összes községre és S.-A.-Ujhely rendezett tanácsu városra kötelező. jóváhagyás után lett meghirdetését követő 5-ik napon életbe lép.

Végrehajtásával az alispán, főszolgabírók, polgármester és az összes községek előjárói megbizotnak.

Kelt T. Zemplén-vármegye thatósági bizottságának. S.-A.-Ujhelyben, 1900. február hó 28-án tartott közgyűlésében.

Jegyzete és kiadta:
Dókus Gyula,
főjegyző.

9152/1900. sz. T. Zemplén-vármegye alispánjától.
A 10 főszolgabíróknak és S.-A.-Ujhely r. t. v. polgármesterének.

Az 1897. évi XXIII t.-cz.: értelmében szervezett m. kir. honvéd hadapródiskolákban az 1900/1901 tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozó és a Budapesti közlönyben is megjelent pályázati hirdetmény*) oly felhívással adom ki, hogy ezen hirdetménynek saját területén és minél szélesebb körben leendő közhírre tételei iránt azonnal intézkedjék.

S.-A.-Ujhely 1900 évi május hó 1-én.

Matolai Etele, alispán.

T. Zemplén-vármegye thatósági bizottságának S.-A.-Ujhelyben 1900. ápril hó 19-én tartott rendkívüli közgyűléséből.

164/6999. Olvastattott az állandó választmánynak az országgyűlési képviselő választások alkalmával a választók szállításához szükséges fogatok díjazásáról alkotott szabályrendelet tárgyában beadott határozati javaslata.

A határozati javaslat elfogadásáról a bemutatott szabályrendelet tervezet helyesnek találattván módosítás nélkül jóváhagyatik.

Az ekként megalkotott szabályrendelet a „Zemplén” hivatalos lapján a főszolgabírók és S.-A.-Ujhely rendezett tanácsu város polgármestere által meghirdetett s a hirdetési bizonylatok beérkezése után a netalán fellebbezésekkel a nmságu belügyi ministeriumhoz felterjesztetni határozatott.

Kmf.

Jegyzete és kiadta:
Dókus Gyula, főjegyző.

164/6999.

Szabályrendelet

az országgyűlési képviselő választások alkalmával a választók beszállításához szükséges fogatok díjazásáról.

(2. Folyt.)

A község neve.	A választási szék helyétől való távolsága	A megállapított fuvardíj	
		Okt. 1-től ápr. 1-ig	Ápr. 1-től okt. 1-ig
korona			

IV. Megyasszói választó kerület (17 község)

Berzék	20 ^o	6	7
Csanáros	7 ^o	4	5
Kis-Csécs	32 ^o	7	8
Kis-Dobsza	2 ^o	4	5
Gesztely	11 ^o	5	6
Girincs	29 ^o	6	7
Takta-Harkány	18 ^o	5	6
Sajó-Hidvég	22 ^o	6	7
Hernád-Kak	13 ^o	5	6
Sajó-Kesznyéten	31 ^o	7	8
Köröm	25 ^o	6	7
Tisza-Lucz	22 ^o	6	7
Megyasszó	—	—	—
Monok	9 ^o	4	5
Hernád-Németi	15 ^o	5	6
Sóstófalva	6 ^o	4	5
Takta-Szada	18 ^o	5	6

* A terjedelmes hirdetmény áttanulmányozható a szolgabírói hivatalokban, a polgármesternél, a közig. iratban, ugyancsak a szerkesztőségünkönél is.

A község neve.	A választási szék helyétől való távolsága	A megállapított fuvardíj	
		Okt. 1-től ápr. 1-ig	Ápr. 1-től okt. 1-ig
korona			

V. Kir.-helmecei választó kerület (46 község)

Agárd	10 ^o	5	5
Bacska	5 ^o	4	6
Battyán	9 ^o	4	5
Bély	6 ^o	4	5
Boly	5 ^o	4	5
Kis-Czigánd	22 ^o	6	7
Nagy-Czigánd	22 ^o	6	7
Czéke	7 ^o	4	5
Ag-Csernyő	10 ^o	5	6
Dámóc	6 ^o	4	5
Kis-Dobra	4 ^o	4	5
Kis-Géres	2 ^o	4	5
Nagy-Géres	7 ^o	4	5
Királyhelmece	—	—	—
Kaponya	8 ^o	4	5
Karád	38 ^o	7	8
Karesa	19 ^o	5	6
Karos	23 ^o	6	7
Kis-Kövesd	17 ^o	5	6
Nagy-Kövesd	15 ^o	5	6
Lácsa	6 ^o	4	5
Leányvár	12 ^o	5	6
Lelesz	7 ^o	4	5
Luka	25 ^o	6	7
Örös	10 ^o	5	6
Páczin	15 ^o	5	6
Pálfölde	11 ^o	5	6
Perbenyik	3 ^o	4	5
Lelesz-Pólyán	8 ^o	4	6
Rad	13 ^o	5	6
Riese	13 ^o	5	6
Kis-Rozvány	8 ^o	4	5
Nagy-Rozvány	9 ^o	4	5
Semjén	9 ^o	4	5
Szentes	4 ^o	4	5
Szentmária	12 ^o	5	6
Bodrog-Szerdahely	20 ^o	6	7
Szinyér	10 ^o	5	6
Szolnoeska	7 ^o	4	5
Szomotor	15 ^o	5	6
Kis-Tárkány	10 ^o	5	6
Nagy-Tárkány	9 ^o	4	5
Kis-Ujlak	13 ^o	5	6
Bodrog-Vécs	16 ^o	5	6
Véke	8 ^o	4	5
Zétény	10 ^o	5	6

VI. T. terebesi választó-kerület (58 község)

Agyagos	38 ^o	7	8
Kis-Azar	8 ^o	4	5
Nagy-Azar	8 ^o	4	5
Bacska	15 ^o	5	6
Bánszka	31 ^o	7	8
Biste	24 ^o	6	7
Bosnyicza	17 ^o	5	6
Czábóc	21 ^o	6	7
Csákyó	32 ^o	7	8
Cselej	7 ^o	4	5
Varannó-Csemernye	28 ^o	6	7
Dargó	17 ^o	5	6
Dávidvágás	27 ^o	6	7
Egres	9 ^o	4	5
Gálszécs	11 ^o	5	6
Gerenda	7 ^o	4	5
Hardicsa	5 ^o	4	5
Hoór	10 ^o	5	6
Isztánc	8 ^o	4	5
Magyar-Izsép	8 ^o	4	5
Kazsu	6 ^o	4	5
Kis-Kázmér	19 ^o	5	6
Nagy-Kázér	20 ^o	6	7
Kelecseny	9 ^o	4	5
Kereplye	15 ^o	5	6
Szécs-Keresztur	12 ^o	5	6
Kohány	9 ^o	4	5
Kolbása	16 ^o	5	6
Kozma	13 ^o	5	6
Kőporuba	29 ^o	6	7
Lasztóc	11 ^o	5	6
Miglész	3 ^o	4	5
Mihalyi	15 ^o	5	6
Parnó	15 ^o	5	6
Aranyos-Patak	42 ^o	8	10
Fekete-Patak	44 ^o	8	10
Pelejte	6 ^o	4	5
Szécs-Polyánka	19 ^o	5	6
Kis-Ruszka	4 ^o	4	5
Nagy-Ruszka	4 ^o	4	5
Rudlyó	38 ^o	7	8
Sókút	36 ^o	7	8
Szaecsur	22 ^o	6	7
Sztankócz	15 ^o	5	6
Tarnóka	13 ^o	5	6
Techna	14 ^o	5	6
Tőke-Terebes	—	—	—
Nagy-Toronya	18 ^o	5	6
Tussa	14 ^o	5	6
Szilvás-Ujfalu	16 ^o	5	6
Tussa-Ujfalu	12 ^o	5	6
Upor	6 ^o	4	5
Véese	4 ^o	4	5

A község neve.	A választási szék helyétől való távolsága	A megállapított fuvardíj	
		Okt. 1-től ápr. 1-ig	Ápr. 1-től okt. 1-ig
Vehéz	34 ²	7	8
Visnyó	13 ⁴	5	6
Juszkó-Volya	38 ⁰	7	9
Zamató	38 ⁰	7	8
Zebegnyő	8 ⁵	4	5

(Folytatjuk.)

15885. IX/1900. *Kereskedelmiügyi m. kir. minister.*

Utatisatás

a hazai iparnak állami kedvezményekben való részesítéséről szóló 1899. évi XLIX. t. c. végrehajtása tárgyában.

(3. folytatás.)

5. §.

1. Azon gyárak és ipartelepek tulajdonosai, kik az egész vállalatra nézve részesülnek állami kedvezményekben, kötelesek a három évi adó-kivetési időszak első évében (január hó 31-éig) egyfelől kimutatni, hogy a vállalataikban elő-állított gyártmányok, illetőleg iparcikkek mindegyikére, kiterjednek-e az engedélyezett állami kedvezmények, és másfelől igazolni, hogy rak-táraikban más vállalatok gyártmányait nem tartják.

2. Azon gyárak és ipartelepek tulajdonosai pedig, kik nem az egész vállalatra, hanem annak csak bizonyos részeire nézve részesülnek állami kedvezményekben, kötelesek a fent ki-tűzött határidőben vallomást adni és hiteles könyvkivonatokkal igazoltan kimutatni, hogy a vállalatuk által az adóévet megelőző három év-ben elért üzleti eredményből mennyi esik a kedvezményezett és mennyi a nem kedvezményezett iparágakra, illetve a közös raktárban tartott ipar-cikkekre.

3. Az állami kedvezményekre részesített, nyilvános számadásra kötelezett vállalatok még abban az esetben is, ha a vállalat mindegyik üzemágára adómentességet élveznek, kötelesek évenként (március hó 15—31 közti időben) rész-letes vallomást adni, illetőleg az 1875. évi XXIV. t. c. 10. §-a értelmében mérleget (nyereség- és veszteségi számlát) s közgyűlési jegyzőkönyvi kivonatot beterjeszteni, valamint a III. osztályu keresetadó, illetőleg a tőkeamatadónak a vál-lalat szavatossága mellett leendő kivetése végett kimutatni azokat az összegeket, melyeket igaz-gatói és felügyelő bizottsági tagjai s tisztvi-selői részére jutalék címén és netán felvett el-sőbbbségi, vagy jelzálog-kölcsönök után kamatok címén az elmúlt évben kifizettek.

Az 1. pont alatt említett bejelentések helyességet szükség esetén a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) megkeresésére az illetékes kerü-leti kir. iparfelügyelő erősíti meg.

A 2. pont alatti bevallások helyességét a törvény 1. §-ának 2. g) pontjában felsorolt bá-nyászati vállalatok, valamint a törvény 1. §-ának 2. j) pontjában említett kutató és termelő vál-lalatokat illetőleg szükség esetén ugyancsak a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) megkeresé-sére az illetékes m. kir. bányakapitányság bírál-ja el.

6. §.

Azon gyárak és ipartelepek, melyek a vál-lalat csupán bizonyos részének támogatására részesülnek állami kedvezményekben, tartoznak magukat úgy a kedvezményezett, mint a kedvezményekben nem részesített iparágakra vonat-kozó külön-külön könyvvezetés kötelezettségé-nek és módzatainak alávetni.

Ezen vállalatok tulajdonosai kötelesek azon üzemágakra, melyek állami kedvezményekben részesülnek, főkönyveikben külön számlát nyitni és mérlegeikben a nyereség és veszteségi számlán) az üzleti év végeredményét külön tételek alatt feltüntetni.

Ha azonban a kedvezményezett gyárnak, vagy ipartelepnek üzeme, a kedvezmények tartama alatt, oly iparcikkek előállításra terjesztetik ki, melyek a törvény alapján kedvezményekben nem részesíthetők, az ezen iparcikkekkel eredő adóköteles kereseti nyeresémet, a jelen §- szerinti külön könyvelés és adóvallomás tárgyát képezi még abban az esetben is, ha az illető gyár vagy ipartelep a törvény 5. §-ában foglalt felhatal-mazáshoz képest, az eredeti egész üzemére, ará-nyosan leszállított időtartamra kedvezményez-tetett.

A kedvezményekben nem részesíthető, később bevezetett ilyen üzemek megkezdésének napja, a gyár vagy ipartelep helyére, valamint a vál-lalat igazgatóságának székhelyére nézve illetékes m. kir. pénzügyigazgatóságnál (adófelügyelő) és kerületi kir. iparfelügyelőél azonnal bejelen-tendő.

E bejelentés elmulasztása, a már engedé-lyezett állami kedvezmények elvesztését vonja maga után.

Az állami kedvezményekben részesített azon ipartelepek, melyek szózott-, száritott-, füs-

tóltűs, kolbász és kolbászféléket készítenek, a külön könyvvezetésen kívül kötelesek még a kedvezményekben kizárólag részesíthető kivitt cikkek mennyiségét az illető közlekedési vállalat feladási vevényeivel vagy fuvarleveleivel igazolni.

(Folytatjuk.)

5107/900. I. sz. S.-A.-Ujhely város polgármesterétől.

Hivatalos hirdetés.

S.-A.-Ujhely város polgármestere ezennel közhírré teszi, hogy a város képviselő testülete f. évi április hó 5-én tartott közgyűlésében 28 sz. alatt kelt határozatával a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnak 131724/99. sz. alatt kelt intévénye alapján átdolgozott lakbérleti sza-bályrendelet tervezetét szabályrendeleti erőre emelte s azt kormányhatósági jóváhagyás végett fe'terjeszteni elhatározta.

A szabályrendelet a közgyűlésben nyomban és mai napon szabályszerűen kihirdettetvén, azon-felül ugyancsak a mai naptól számítható 30 nap-on át a városi kiadóhivatalban közszemlére ki-téttetik.

Felhívom ennél fogva mindazokat a kik a szabályrendelet ellen felebbezni akarnak, hogy felebbezéseiket 30 napon belül adják be.

S.-A.-Ujhelyben, 1900. május 4.
Székely, polgármester.

1405/I. 1900. A szerencsi járás főszolgabirjától.

Körösvények.

I.

Kovács József harkányi lakosnak a t.-har-kányi ménésről folyó hó 3-án éjje, egy darab 1 éves pej szőrü, kanca csikója, melynek bal füle hegyébe fehér szalag volt fűzve, nyomtalanul el-tűnt. Körözését elrendelem.

II.

Magos József h.-németi lakosnak Lajos* nevű 9 és 1/2 éves fia, kinek személyleírása: ter-mete jól fejlődött, haja, szeme fekete, arca egész-séges, barnás, orra és szája rendes, álla gömbö-lyű, beszél magyarul; folyó hó 27-én hazulról nyomtalanul eltűnt, miután a mai napig vissza nem tért, körözését elrendelem azzal, hogy feltal-lás esetén szüleihez visszavezetendő, s hozzám értesítési, illetve jelentési teendő.

III.

1407/100. I. Alsó Balla Mihály gesztelyi lakos a szikszói vásáron egy a marhalevel kezelő által egy darab 3 éves, szőkeszörü ökrére kiállított 906/900. köz-ségi és 47134/900. törvényhatósági számú járlatot elvesztvén, miután a mai napig nem került meg, midőn körözését elrendelem, egyidejűleg az elve-szett járlatot megsemmisítettnek nyilvánítom.

IV.

1380/I. 900. sz. Román András és Juhász József t. harkányi lako-nak 2 drb. egy éves fekete szőrü (az egyik-nek homlokán csillag, bal farán egy vágás van) csikójuk a t.-harkányi ménésből május hó 4-én nyomtalanul eltűnt. Körözését elrendelem.

Szerencs, 1900. május 9.
Bárczy Gusztáv, szolgabíró.

S.-A.-Ujhely rendőrkapitányi hivatala.

1067/rk. 900. sz.

Körösvény.

Róth Bernáth (Ben) Indianapolis Ind-városi (Észak Amerika) lakos kereskedő időszerint S.-A.-Ujhelyben tartózkodik f. évi május hó 7-én Sá-ros-patakról O.-Liszka bérkocsin menet közben jobb oldali nadrág zsebéből egy kis fekete bör-tárcát az abban volt 18,19, drb. 10 forintos bank jegy 1. drb 5 frtos. 26. darab 20. dolláros, 2. drb 1. dolláros papírpénz és 2. drb Merchande Indianapolis Ind városi bankház által kiállított bankutalványt (chek, melynek egyike 1300. frank, másika 1300. korona érteket képviselt) ismeretlen módon elvesztette. Körözése és eredmény esetén alulírott hivatal értesítése kéretik. Károsult az elvesztett pénz és utalvány megtalálójá, vagy nyomravezetője részére 600. korona jutalmat biz-tosít.

S.-A.-Ujhely 1900. május hó 9-én-
2—2. Schmidt Lajos, rendőrkapitány.

30/1900.

Arverési hirdetés.

Alírott kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. c. 102 §-a értelmében közhírré teszi, hogy a szinai járás szolgabírói hivatalának folyó évi 957/1-900 számú végzése folytán a homonnai ke-rületi betegséglelyző pénztár végrehajtónak Grün-mann Arnold budapesti lakos zubbai fűrészgár tulajdonos ellen az 1900 évi április hó 1-ig ese-dékes járulékos hátralék fejében 499 korona 90 fillér követelés és eddig összesen 29 korona 40 fillér végrehajtási költség erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával folyó évi április hó 9-én Zubnán a fűrészgár telepen lefoglalt és 3205 koronára becsült 2 gatter felszereléssel, 6 kör-

fűrészgár 2 eszterga pad nagy és két kisebb eszter-ga pad, egy zsindegy csinalógép, 4 kocsi vagon faszállításhoz, 1 vaseszterga pad, 12 drb átviteli kerekkel és teljes felszereléssel, egy drb villanyos gép teljes felszereléssel, 1 gőzgép felszereléssel, 2 gőzkazán és 2 buller, 20 köbméter léczla 5000 drb zsindegy, 4 köbméter esztergált láb, 50 ra-káson vegyes lécz és deszka a tslepen, 100 drb rönk, tüzfecskendő. vasszerű teherhordó kocsik, bricska, gőzpálya sín, hid mérleg két ló. hám stb. egyszóval a végrehajtási j könyvben 1—50 sorszámgig lefoglalt tárgyak nyilvános árverésen el-adatnak.

Mely árverésnek az 1029/1—900. árverést elrendelő végzés folytán a helyszínén vagyis Zub-nán a fűrészgár-telepen leendő eszközzésére 1900. évi május hó 22 ik napjának délelőtti 10 óráig határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az ingóságok, illetve tárgyak ezen ár-verésen a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el-adatni fognak.

Szinán, 1900. évi május hó 6.án.

Czapkay Ödön,
közig. végrehajtó.

Nyilt-tér. *)

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy lakásomat a me-gyekuttal szemben lévő Kálniczky-féle házba — az emeletre tettem át.

Dr. Fried Samu.

*) Az e rovatban közöltékért a beküldő felelős.
Szerk.

A szerkesztő postája.

Éljenek a bírok! Közölhetetlen.
Latorcza-menti állapotok. Kiszedve várja jövő számunkat.

R. E. Az országos betegápolási pótadó kulcsa az 1898 XXI t. c. 2 §-a alapján 1900 évre is 3 %-ban álla-pítottatott meg.

Sz. Gy. Várja be türelemmel a t. vármegyének napirenden levő berendezkedését. Akkor, némi kilátással, a dolgról majd beszélhetünk. Most a fáradság b. levelé-nek úgy az egyik, mint a másik irányában, egészen cél-talan lenne.

Kié a jog és a haza? Az ilyen botrányos esetek napirenden vannak; hanem szerintünk nem a lap olvasó-közönsége, de igen is a bíróság elé tartoznak azok. Nem mi magunk avgyunk hivatva arra, hanem a pártatlan bíróság, hogy megtanítsa azokat a hetvenkedőket a kérdésre: „Kié a jog és a haza?” Kéziratát, melynek közlése különben is csak áldatlan polémiát vont volna maga után, tisztelettel félre tessük. Önnek is, R. bátyáknak is szives üdvözlötünk!

Felelős szerkesztő:

Dongó Gyárfás Géza.
Kiadó-tulajdonos: Éhler Gyu'a.

Hirdetések.

640/1900. végr. sz.

Arverési hirdetés.

Alírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a s.-a.-ujhelyi kir. járásbírói 1900. évi V. I. 227/1. számú végzése kö-vetkeztében Dr. Böszörményi Oszkár ügyvéd által képviselt a Budapesti Erzsébet városi takarékpénztár javára Barthos József helybeli lakos ellen 400 korona s jár. erejéig 1900. évi március hó 26-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján felül foglalt és 1680 koronára becsült következő ingóságok, u. m. lovak, kocsik, szánka és löszerszám nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a s.-a.-ujhelyi kir. bíróság 1900. évi V. I. 227/2. számú végzése folytán 400 korona tőkekövetelés ennek 1900. évi január hó 15. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 73 kor. 95 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig S.-A.-Ujhelyben alperes lakásán leendő eszközzésére 1900. évi május hó 26. napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérő-nek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is el és felül foglaltattak s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120 §. értelmében ezek avára is foganatosítottatni fog.

Kelt S.-A.-Ujhelyben, 1900. évi május hó 1-én.

Tomasovszky Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

Hirdetés.

Tarcal város tulajdonát ké-pező egy darab jó karban lévő Walser-féle tűzi fecskendő jutá-nyos áron eladó. — Értekezhetni lehet az előjárósággal.

Már kapható

kertészetemben kiültetésre:

Crisantheumok (Kossuth-rózsák) mintegy 40 válfajban, többnyire korán virágzó, darabja 40 fillér (20 kr.), ugyiszintén **Canna-indikák**, legujabbak, nagyvirágúak mintegy 25 válfajban, darabja 40 fillér (20 kr.).

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő árengedmény!

Kiváló tisztelettel:

MOSKOVSZKY JÁNOS

ker. és műkertész

S-A-UJHELY, (Gyártelep).

Több mint

50 év óta sikerrel használtatik!

Az észéki arczenócs és észéki SZALVATOR-szappan

eltávolítja a szeplőt, májfoltot és a bőr összes tisztátlanságát.

Valódi csakis a

Dienes J. C.

Salvator-gyógytárából

Eszéken fejsőváros.

1 tégely észéki arczenócs ára 70 fillér.
1 darab Szalvator-szappan ára 1 korona.
1 tégely kézi paszta ára 1 korona 20 fillér.
Lyoni rizspor kis dob. 1 kor., nagy dobos 2 korona.

Figyelmeztetés!

Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkatrészekről és megfelelnek tökéletesen a 71012 sz. B. m. rendeletnek. Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beiktatott védjegyvel el vannak látva és kéri a t. közönség csakis DIENES-féle észéki arczenócsot és szappant kéri és elfogadni.

Főraktár Budapest:

TÖRÖK JÓZSEF ur gyógyszerárában

VI., Király-utca 12. sz.

Tk. 3509/1900. szám.

Hirdetmény.

Kolbaszó község telekkönyve birtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. számú szabályrendelettel képest átalakított és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. évi 29., az 1889. évi 38., és az 1891. évi 16. t. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatban foganatosított.

E czélból az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben **1900. évi június hó 11-én** fog kezdődni.

Ennélfogva felhívom:

1) Az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netalán észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2) Mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átalakításra az 1886. évi 29. t. cz. 15-18. és az 1889. évi 38. t. cz. 5. 6. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy odahassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött bizottság előtt előszóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton, nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek;

3) azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvántartásilag bejegyezve, ugyiszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kir. járásbíró mint telekkönyvi hatósága Homonnán, 1900. évi május hó 10-én.

Dr. Oláh, kir. albiró.

HIRDETÉS.

A Munkács-szent-miklósi uradalom

szarvasmarha

tenyészetének számfeletti állománya ugymint:

I. Pinzgau fajta:

7 drb. bika 1—1½ éves
9 drb. üsző 1—2 „
1 drb. fejős tehén.

II. Algau fajta:

1 drb. bika 3 éves
1 drb. bika 1 éves
9 drb. üsző 1—3 éves
6 drb. fejős tehén.

Munkács, 1900. évi május hó 21-én d. e. 9 órakor tartandó árverésen fog eladatni.

Uradalmi igazgatóság.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség n. b. tudomására hozni, hogy mindennemű ingatlanok vételét — eladását, — bérbeadását avagy bérbevetését a legelőnyösebb feltételek mellett a legrövidebb idő alatt közvettem

Jóhirnevű vendéglőmben kitűnő asztali bor 40 krtól 44 krig, — továbbá valódi hegyaljai szamorodni 1 forint 20 krtól 1 frt 60 krig kapható.

Weinberger Manó,

S.-A.-Ujhely, Korona u.

Osztálysorsjegyet

a VI. játék első osztályára, melyeknek huzása **május 17—18-ikán** lesz, vételre ajánlok és p. egész **6 frt, fél 3 frt, ¼ 1 frt 50 kr. és ⅛ 75 krért;** továbbá igérvényeket és 2 frtos államsorsjegyeket is **LÖW MIHÁLY** S.-A.-Ujhely, hol már 60,000 és sok melléknyeremény kifizettetett. — Főnyeremény **1.000.000 egy millió korona.**

Mattyasovszky Mihály

agyagkályha-gyára

Alapított 1867. évben.

++ Kassa, Kovács-utca 12. szám alatt. ++

Van szerencsém S.-A.-Ujhely és vidéke mélyen tisztelt közönségének becses tudomására hozni, miszerint

agyagkályha-gyáramban

agyagkályhák

minden nagyságban és alakban szives megtekintés és választás végett fel vannak állítva és bámulatos olcsó áron számíttatnak.

Ócska agyagkályhák javítása és átrakása pontosan és legjobban teljessé tetteik.

Valódi gyöngyösi

fehér asztali bor

literenként 28 krtól 32 krig,

Dreher-féle

dupla márcziusi palaczkos sör

palaczkonként 16 krért kaphatók:

KLEIN GÉZA,

fűszer- és vegyesáru kereskedésében S.-A.-Ujhely (Papsor-utca.)

Tk. 901/1900. szám.

Árverési hirdetményi! kivonat.

A tokaji kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Zemplénnérmegye nyilvános betegápolási alapja végrehajtónak kisk. Trenkó Irma végrehajtást szenvedő elleni 65 kor. 64 fillér tőkekövetelés és jár. iránti ügyben a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék a tokaji kir. járásbíró területén lévő Tokaj községében fekvő a tokaji 972. sz. tjkvben foglalt: 1. a 61 hr. számú 52 ö. i. sz. ház és udvarból kisk. Trenkó Irma nevére álló ¼-od részre 210 korona; 2. a 62 hr. 54. ö. i. sz. ház, udvarból kisk. Trenkó Irma nevére álló ¼-od rész: jutalékra 172 korona; 3. a tokaji 1124. sz. tjkvben 64 hr. 55. ö. i. sz. ház és udvarból végr. szenvedő ¼-od rész jutalékára 356 korona; 4. a tokaji 510. sz. tjkvben 1279, 1776. és 1774. hr. sz. a foglalt s. ugy. a végrehajtást szenvedett mint azon kívül álló Trenkó Józsefnek szül. Kicsinkó Pirokska, kisk. Trenkó Géza és György jutalékára az 1881. LX. t. cz. 156. §-a alapján egészben 90 korona kiküldési árban és pedig az összes ingatlanokra az özv. Trenkó Józsefnek özevgyi haszonélvezeti jogának épségben tartása és az alábbi feltételek mellett ezennel megállapított kiküldési árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1900. évi június hó 11-ik** napjának d. e. 10 órakor ezen tkvi hatóság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárnak 10%-át vagyis 21 kor., 17 kor. 20 fill., 35 kor. 60 fill. és 9 koronát készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügymin. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tokajban, a kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságnál 1900. évi márczius hó 20-án.

Plathy, kir. jbiró

589/1900. vh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. törvény-cikk 102. szakasza értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a s.-a.-ujhelyi kir. járásbíró 1900. évi V. II. 149. I. sz. végzése következtében Dr. Tátray Dezső ügyvéd által képviselt Zemplénnérmegyei keresk. ipár-, termény- és hitelbank javára Schön Miksa helybeli lakos ellen 720 korona s. jár. erejéig 1900. évi márczius hó 23-án foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 750 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: házi butorok nyilvános árverésen eladandók.

Mely árverésnek a s.-a.-ujhelyi kir. jbiróság 1900. évi V. II. 149/2. számú végzése folytán 730 kor. tőkekövetelés, ennek 1899. évi október hó 31-ik napjától járó 6% kamatai, ⅓% váltódíj és eddig összesen 82 kor. 20 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig S.-A.-Ujhelyben alperes lakásán leendő eszközésére 1900-ik évi május hó 15-ik napjának d. u. 2 órája határidőül kitűzték ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törv.-cikk 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltattak s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezek javára is foganatosítottat fog.

Kelt S.-A.-Ujhelyben, 1900. évi április hó 21. napján.

Tomasovszky Lajos,

kir. bir. végrehajtó.

Tk. 2559/900. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék mint tkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtónak Szabó András végrehajtást szenvedő elleni 151 korona 52 fill. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyben a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék (a s.-a.-ujhelyi kir. járásbíró) területén lévő Zemplén községében fekvő a zempléni 36. sz. tjkvben foglalt I. 101. hr. számú belhelynek és 104 ö. i. számú háznak Szabó András végrehajtást szenvedő és özevgyi Oleksza György tulajdonos nevére álló és az 1881. évi LX. t. cz. 156. §-a értelmében egészben árverés alá bocsátandó földhaszonvételi és felülpitményi tulajdoni jogára 454 koronában, továbbá ugyanabban a tjkvben foglalt + (706-707.) hr. sz. Hurkász szőlőnek Szabó András végrehajtást szenvedő és özv. Oleksza György tulajdonos nevére írott és a fentebb idézett törv. §-a értelmében szintén egészben árverés alá bocsátandó földhaszonvételi és felülpitményi tulajdoni jogára 150 koronában ezennel megállapított kiküldési árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1900. évi június hó 1-én** napjának d. e. 10 órakor Zemplén községében a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is eladandó fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 45 kor. és 40 fillért és 15 koronát készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. szám alalkelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

Kelt S.-A.-Ujhelyben, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál 1900. évi márczius hó 23-ik napján.

Wieland Lajos,

kir. törvényszéki bíró,

Első zemplén-megyei honi butor-csarnok
S.-a.-Ujhelyben.

Értesítés.

Van szerencsém a helybeli és vidéki n. é. közönség becses tudására hozni, hogy a „Vörös ökör“ emeletén lévő 5 teremben a legkényesebb izlésnek is teljesen megfelelőleg jól berendezett

BUTORRAKTÁRAMAT

a n. é. közönség kényelmére ezzel kapcsolatosan ugyanott a földszinten egy **nagyszabású butorraktárral** megnagyobbítottam.

Kik eddig nálam bevásárolni szivesek voltak, meggyőződhetek azon állításom igazságáról, hogy raktáramban csakis jó és szolid minőségű és bárminő kivánalomnak megfelelő izlésteljes áruim vannak, miért is kérem e kedvező alkalmat megragadni és ígérem, hogy a n. é. közönség bizalmát mint eddig úgy ezután is igyekezni fogok kiérdemelhetni.

Kiváló tisztelettel
WILHELM HENRIK.

Igen sok külföldi **francia, angol és német** szer van hirdetve és ajánlva fiatal emberek részére **gyötrő bajok** és kelemetlen **betegségek** ellen. Mindazon esetekben, ahol Santal-olaj használata orvosilag javasolva van, a **legczészerűbb és legjobb a**

SANTAL-EGGER

alkalmazása, mely a legjobb minőségű kelet-indiai Santal-olajból készült és az orvosurak által rendeltetik.

1 üveg ára 1 frt 50 kr., postán bérmentve; a pénz előleges beküldése mellett 1 frt 70 kr., 2 üveg 3 frt 20 kr., 3 üveg 4 frt 50 kr.

Gyógyszertár a „Nádorhoz“, Budapest, VI. Váci-körút 17 szám.

THIERRY A.
mell- és gyomor-balzsamát

(a melyet az egészségügyi hatóság megvizsgált) az egész világ kedveli és mindenütt keresik. Csak akkor valódi, ha az oldalt látható **zöld**, a törvény-széknel bejegyzett „apáca“-védőjeggyel van ellátva. Fölszámolhatatlan szer minden **mell-, tüdő-, máj-, gyomorbetegség ellen stb. külsőleg is kitűnően hat és sebet gyógyít.**

Egy próbátüveg bérmentesen 1 korona 40 fillér. Széjjelküldés **csak** előzetes fizetés esetén.

Thierry A. centifoliakenőcse
(csodakenőcseknek nevezik)

utolérhetetlen szívó erejű és gyógyíthatatásu. Operációkat a legtöbb esetben fölöslegessé teszi. E kenőcs-csel egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott csontszel egy 22 éves rákszerű bajt gyógyított meg. Antiszeptikus és gyógyíthatatásu mindenféle seb gyuladásánál.

Próbátüveg bérmentesen 1 kor. 80 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldjük meg.

Óvakodjanak utánaoltoktól és kerüljék az értéketlen, ugynevezett házi kenőcsöket s más efféleket.

Cim: A. Thierry, gyógyszertár és gyár a Védőangyalhoz, Pregrada, Pragerhof felé, a Déli vasút mentén.

Prospektus ingyen és bérmentve.

E szerek sohasem romlanak meg és jó azokat használatra készen a házban tartani. Az összes művelt államokban bejegyzett védőjegyeimnek utánzatát a törvény üldözi.

Issigee, Dordogne, Kopenhága, fabriken tarma. Milánó, A. Bertolini. Malmö, Sverige, Apot. Lejonet. Nantes, Pharmacia C. Fredot, Nápoly. Palermo. Paris, Pharmacie française, 1 & 3, Place de la République, Pharmacie Daprey, 11, Rue des francs Bourgeois. Prága, Róma, Corso, Agenzia del Policlinico. Roubaix, Pharmacie F. Gerrath. Sarajewo, Szeged, Temesvár. Triest, Venecia. Vienne, Zürich.

Csak ezzel a törvény-széknel bejegyzett védőjeggyel valódi.

Lédeczi Portland cément

a mely szilárdságra a portl. cémentnél fenálló szolványokat 40% mulja felül, finom őrlésben kapható:

BEHYNA TESTVÉREK

vas-, fűszer- és bizományi üzletében
S.-A.-Ujhely,

ugyancsak fenti cégnél rendelhetők meg a legjobb minőségű szabadalmazott fehér **vizhatlan ponyvák**

és eperjesi cserépkályhák raktára.

Réz-gálicz és Raffia.

Zalatnai műtrégya képviselőség.

A „MISKOLCZI HITELINTÉZET“ áru és terményraktáraiban az ez idei

VIII. évi gyapju-vásár

beraktározással egybekötve

1900. évi június hó 13-ik napján tartatik.

Részletes felvilágosítással szivesen szolgál

A „Miskolczi hitelintézet“ részvénytársaság igazgatósága.
(Utánnyomás nem díjazatik.)

Zacherlin

Nicht in der Düte!

Egyedül valódi csakis üvegben!

Ez a valóban csalhatatlan és gyökeres irtószert minden-dennemü rovar ellen.

A valódi Zacherlin kapható:

S.-a.-Ujhelyben: Kincsesy Péter, Widder Gy., Fischer Hani, Behyna test., Grünbaum M., Nagy Ferencz, Klein Henrik, Klein Albert Malátsik György, Szentgyörgyi Vilma, Klein Géza, Hazai Adolf, Glück Samu, Szikszay Róza és Markus Safr., Bilanovits István, Szathmáry József.
Abauj-Szántó: Blau Herman, Sóváry Kálmán, Friedmann Simoa, Klein Adolf, Klein Vilmos.
Forró-Énes: Haimann Salamon. Herczföld Lajos.
Gálszecs: Grün Lajos, Engländer Ignác, Friedmann Lipót és Rosenberg Bernát.
Homonnán: Friedmann Markus, Hoczka Gyula, Klein Dávid és fia, Kuharszky Gyula, Pápay Pál, Szekerák Aladár,

Rosenberg Márkus.
Mándok: Richard Emil.
N.-Mihályban: Glück Mór, Tolvay Imre, Bucsinzky Lajos, Marmorstein Jenő, Wünschendorfer K. és Landesmann Vilmos.
Sárospatakon: Pavletits György s Palcsó Lászlónál.
Szerencsen: Turcsányi Ferencz, Bekéfi Ignác és Beliczky István.
Tállyán: Gottfried Sámuel.
T. kajon: Frisch Vilmos, Helm Samu, Mergentern Izidor, Olay Lajos, Zákó Som., Gross Izrael.
Varannón: Cseri Herman, Gaál Sándor, Friedmann és Rosenberg, Rosenblith Sándor, Klauer Emil.

Idült légsó-, tüdő-, gyomor- bél- és hólyaghurutban, húgykő és fővény-kőben szenvedőknél az ország-szerte páratlannak ismert és használt üdítő ital a

P A R Á D I

savanyu víz

hatalmas gyógyerővel bír, különösen ott, hol az ivóvíz rossz, vagy ahol gerjes és járványos betegségek szoktak uralkodni, **igen ajánlható.**

Kizárólagos főraktár S.-A.-Ujhely részére

MALÁRTSIK GYÖRGY

mindennemű bel- és külföldi természetes ásvány-
vizek raktárában,
fűszer-, csemege és gyarmatáru kereskedésében.

A legnagyobb cipőraktár S.-A.-Ujhelyben.

Halász Herman

ezelőtt

Özv. Rozsássy Lajosné

S.-A.-Ujhelyt, főtér, a „Vadász-kürt“ szálloda épületében.

Ajánlja nagy raktárát

valódi karlsbadi uri-, női- és gyermek cipő különlegességeiben,

ugyszintén a legfinomabb uri- és női czuggos és fűzős

Sevro-czipőit.

Egyedüli raktára:

urak, hölgyek és gyermekek számára, a mai korban legszebb és legezészerűbb viseletű

Triumph (Győzelmi) és Victória czipőknek.

A legizlésebb séta- és tánc-czipők minden színben. Elismert legjobb krémek és festékek Sevro és színes czipőkhöz.

A legolcsóbb árutól — a legfinomabb áruig.

1.000.000

KORONA

ESETLEG A LEGNAGYOBB NYEREMÉNY!!

Az összes 50,000 nyeremény JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyerm. legszerencsésebb esetben: **1.000.000 korona**

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő.	Jutalom	Korona
1	1 jutalom	600000
1	nyer. á	400000
1	" "	200000
2	" "	100000
1	" "	90000
1	" "	80000
1	" "	70000
2	" "	60000
1	" "	40000
5	" "	30000
1	" "	25000
7	" "	20000
3	" "	15000
31	" "	10000
67	" "	5000
3	" "	3000
432	" "	2000
763	" "	1000
1238	" "	500
90	" "	300
31700	" "	200
3900	" "	170
4900	" "	130
50	" "	100
3900	" "	80
2900	" "	40

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160.000**

Rendelőlevél levágandó. **Török A. és Társa főelárusítók Budapest.**

Kérek részemre _____ I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget _____ korona összegben } utánvételezni kérem. }
postautalvánnyal küldöm. } A nem tetsző törlendő.

Pontos cím.

Nyujtsunk kezét a szerencsének!

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjeggyel!

Az egész világban a legnagyobb eséllyel bíró magy. kir. szabad. osztálysorsjáték legközelebb újból megkezdődik

100,000 sorsjegyre **50,000**

pénznyeremény jut, tehát az oldaltálló nyereményjegyzék szerint a sorsjegyek felét pénznyeremény nyel huzzák ki és egy külföldi sorsjáték sem képes aránylag ily nagy nyereményeket felmutatni, mint a mi magyar osztálysorsjátékunk.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

egy millió korona.

Egészben tizenhárom millió **160.000** korona lesz kihuzva és az egész vállalat **allami felügyelet alatt áll.**

Az eredeti sorsjegyek tervszerű árai az I. osztályhoz:

egy nyolezad (1/8) frt —.75 vagyis 1.50 kor.
egy negyed (1/4) „ 1.50 „ 3.— kor.
egy fél (1/2) „ 3.— „ 6.— kor.
egy egész (1) „ 6.— „ 12.— kor.

utánvét mellett vagy az összeg előzetes beküldése ellenében. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre, tekintettel arra, hogy a huzások f. évi május hó 17. és 18-án lesznek

f. é. május hó 17-ig

kérünk hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa

BANKHÁZ
BUDAPEST,

V., Váci-körút 4/a.
Fiók: Muzeum-körút 11.

Sok és nagy nyereményt fizettünk már ki vevőinknek és pedig rövid idő alatt körülbelül három millió koronát.

M.K.EGYÉTEM
VEGYTANI INTÉZETE:

A KRISTÁLY

SZT. LUKÁCSFÜRDŐI

HECZYFORRÁS

IGENTISZTA

BICARBONAT

ÁSVÁNYVIZ

KAPHATÓ:
FÜSZERKERESKEDÉSEKBE
VENDEGLÖKBE
ÉS MINDEN VASUTI
ÉTKEZŐ KOCSIBAN.

A sztrópkói körjegyzőségénél (Zemplén m.) a jegyzői teendőkhöz teljesen jártas, jó viseletű, nőtlen fiatal ember azonnal alkalmazást nyerhet. — Javadalma: havi 20 korona készpénz, mosás és ágynemű nélkül, lakás és teljes ellátás, szorgalmához képest némi mellékjövedelemre is számíthat. — Ajánlatok okmányolandók.

Tomka László,

körjegyző.

zajtalan, és nyomban szárado

Törvényileg védve!

Veritabl
Lauze
Christoph.

Christoph Ferenc SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

színezett szobapalló-fénylakk, mely akár csak az olaj...
alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden...
színezett szobapalló-fénylakk, mely akár csak az olaj...
alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden...
színezett szobapalló-fénylakk, mely akár csak az olaj...
alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden...

színezett szobapalló-fénylakk, mely akár csak az olaj...
alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden...
színezett szobapalló-fénylakk, mely akár csak az olaj...
alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden...
színezett szobapalló-fénylakk, mely akár csak az olaj...
alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden...

Christoph Ferenc,

A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója.

Prága, K. Berlin.

Kapható S.-A.-Ujhelyben: Malártsik György és Bilanovits István fűszerkereskedésekben.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmét alantabb jelzett

friss töltésű

Ásványvizeimre

felhívni.

Elismert legjobb borvizek

Bártfai

Bikszádi

Borszéki

Czigelkai

Gieshübli

Krondorfi

Luhi Erzsébet

Margit

Mohai Ágnes

Parádi kénsav

Szalvátor

Szolyvai

Polenai

Kitünő hatású gyógyvizek

Bilini

Csizi

Czigelkai

Emsi

Gleichenbergi

Guber

Halli iblany

Lipiki

Levico erős és gyenge

Karlsbadi

Marienbadi

Parádi arzén

Roneegno

Selters könig

Hunyadi János

Ferencz József

Erzsébet

Ivándai

melyeket a legjutányosabb árrban számítok.

Szives megbizásokat kér:

Malártsik György

fűszer-, esemege-, ásványvíz és magkereskedő

S.-A.-UJHELY.

Gróf Schönborn-Buchheim Ervin bereg m. uradalmából.

Szolyvai forrás.

Dr. KÉTLI, Dr. BÓKAI, Dr. WIDER-HOFFER tanár urak és számos orvosi tekintélyek nyilatkozatai alapján kitünő sikerrel ajánlják: köszvény, hólyag s vizeleti szervek bajainál; cukorbetegség, húgyhomok epekő; a torok és tüdőszervek bántalmainál, étvágytalanság és gyomor-megbetegedéseknél.

Kitünő ízű ital, igen adító víz.

Gyomorbajok elleni specifikum

Luhi Erzsébet gyógyforrás.

A gyomor rendetlen működésénél, gyomorsav túlságos képződésénél, gyomorégés, böfögés, a gyomor elnyálkásodása, a gyomor és bél krónikus hurutja alkalmával kitünően beválk; a torok, gége és hörgők idült hurutos állapotában sikerrel alkalmaztatik.

Elsőrendű adító és asztali ital.

Polenai gyógyforrás.

Elsőrendű diatetikus víz;

legüditőbb asztali víz, bor-

ral vegyítve kitünő, tejjel

vegyítve a legjobb nyálka-

oldó szer.

Kapható minden fűszerkereskedésben és az uradalmi ásványvizek bérlőségénél

Szolyván (Bereg m.)

Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

A női szépség

elérésére, tökéletesítésére és fenntartására legkitünőbb és legbiztosabb a

Margit Crème,

mely vegyítiszta, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan és zsírmentes.

* Törvényesen védve. *

Ezen világhírű arckenőcs pár nap alatt eltávolít szepőt, bőrátkát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat, redőket, himlőhelyeket és az arcot fehérré, simává és üdévé varázsolja.

Legkitünőbb óvszer a nap és szél befolyása ellen.

Ára: kis tégely 50 kr., nagy tégely 1 ft. Margit hőlgyopor 60 kr., Margit szappan 35 kr., Margit fogpép (Zahn pasta) 50 kr., Margit arczvíz 50 kr.

Számtalan elismerő és köszönő levél.

Utánzatoktól óvakodjunk!

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítőt:

FÖLDES KELEMEN

gyógyszerész ARAD.

Kapható minden gyógyszerárban.

Főraktár: Kincsesy Péter és Wiedner Gyula gyógyszerészeknél, drogna üzletben és illatszerek kereskedésben.

Haszonbérbe adó

1900. évi október hó 1-től a zemplénvármegyei Szalók községben egy 290 hold szántó, 4 hold kert, 139 hold rét és 82 hold legelőből (valamennyi 1200 □ öllel számítva) álló, megfelelő számú lak- és gazdasági épületekkel ellátott birtok. — Bővebb felvilágosítást ad: **Dr. Novák István** ügyvéd **Gálszécsen**.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszert ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvény, csúznál, tagzsugattásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszert, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebb-bétkü utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter czéjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. **RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT** ca. és kir. udvari szállítók.

Gőzmalom

bérbeadás vagy örökáron eladási hirdetmény

A **Mezőkövesd** városában (mely 13,000 lakossal bír) a város közepén fekvő **4 pár köre és egy hengerre** úgy közönséges, mint finom őrlésre berendezett **stabilgéppel** ellátott jóforgalmu **Gőzmalom** folyó év **július hó 1-től** bérbe kiadó, esetleg örökáron aladó.

Értekezhetni **Mezőkövesden** özv. **Harangi Mór**nál, vagy **Harangi Menyhért**nél **Miskolczon**, **Széchényi-u. 14. szám.**

Tk. 3043/1900. szám.

Hirdetmény.

Topolya község telekkönyve birtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. számú szabályrendeletre képest átalakították és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. évi 29., az 1889. évi 38., és az 1891. évi 16. t.-cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t.-cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatban fogantatosították.

E ezből az átalakítási előmunkálat hitelesítése és a helyszini eljárás a nevezett községben **1900. évi május hó 28-án** fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1) Az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2) Mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átalakításra az 1886. évi 29. t.-cz. 15-18. és az 1889. évi 38. t. cz. 5. 6. 7. és 9.§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy odahassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött bizottság előtt előszóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait az ezen az uton, nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek;

3) azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezménytől elesnek.

Kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatósága **Homonnán**, 1900. évi április hó 23-án.

Dr. Oláh, kir. albiró,

Homlokzat-festék-gyár
KRONSTEINER KAROLY
 Bécs, III. Hauptstrasse 120. sz. (saját házában)
 Az arany érccel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-, bánya- és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója
 E homlokzat-festékek, melyek mészen feloldhatók, száraz állapotban, poralakban és 4 különböző mintában különként 10 krtól felfelé szállítanak és ami a festék szűrítettségét illeti azonos az olajfestékekkel.
 Mintakártya, ugyszintén használati kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Fióközlet megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy S.-A.-Ujhelyben, fő-tér 678. szám alatt a megyeházával szomszédságában lévő házban 1900. évi május 1-től egy

kesztyű és kötszer fióközletet

nyitok. Miután fióközletem már ezelőtt 8 évvel is itt, Ujhelyben létezett s akkoriban is a nagyérdemű közönség legnagyobb meglepedésére szolgált, bátorkodom jelenleg újból megnyitni; s ajánlom a n. é. közönség becses jó indulatába a raktáron lévő nagy készletet, ugymint **kesztyű és kötszereket**, mint legjobb saját gyártmányaimat és egyéb e szakmába vágó cikkeket a legpontosabb kiszolgálás mellett a legjutányosabb árban.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve

maradok kiváló tisztelettel

Mücke E.

kesztyű- és kötszer-gyáros
 Eperjes-S.-A.-Ujhely.

Alapítva
 1866.

Alapítva
 1866.

Minden rendszerű
Gőzkazánokat,
 Szesz- és viz-tartályokat,
 Henze-féle főzőket,
 Czefre-előkeverő-kadákat,
 továbbá mindennemű
 gőzkazán- és gőzmozgony-javításokat
 s egyéb kazánmunkákat
 legszolidabb kivitelben s jutányos áron szállít és eszközöl

Fleischer és Társa

gépgyára és vasöntődéje

KASSÁN.

Honi butor raktár!

Értesítés.

Van szerencsénk a helybeli és vidéki n. é. közönségnek becses tudomására hozni, miszerint **Rakóczy-utca Róth Bernáth-féle házban** egy, a mai kor kívánalmainak megfelelőleg berendezett

Butorraktárt nyitottunk

hol is mindenféle stílusú: ebédlő, háló, szalon stb. berendezéseket raktáron tartunk.

Kívánatra bármely e szakba vágó munkát saját izlés szerint, valamint

mindennemű épület munkákat

üzleti berendezéseket a legrövidebb idő alatt s a legjutányosabb árban elvállalunk.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

tisztelettel

Büchler Ferencz és Fia.

Jutányos árak. — Pontos kiszolgálás.

Az első osztály

Húzása már május hó 17. és 18-án.

A MAGYAR KIR. SZAB.

OSZTÁLYSORSJÁTÉKNAK

részünkről eladásra kerülő eredeti sorsjegyei egyuttal a **PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK VÁLTOZLETÉNEK.**

(Rész énytökeje: 30 millió kor. — Tartaléka'apja: 25 millió kor.)

czégnyomásával, valamint a mi bélyegzőnkkel is el vannak látva, mi által a rendes és előzékeny lebonyolítás tekintetében a **legnagyobb biztonságot** nyújtjuk.

A fent nevezett intézettől származó sorsjegyekre esett eddig

mindig a legtöbb nyeremény.

A jövő sorsjáték egymás után következő 6 osztályában 100,000 sorsjegy közül 50,000 darab, vagyis a fele 13 millió 160,000 koronával készpénzben sorsolatik ki. A legnagyobb nyeremény szerencsés esetben **egy millió korona.**

Az 1. osztályu eredeti sorsjegyek árai:

1 egész sorsjegy 12.— kor. | 1 negyed sorsjegy . . . 3.— kor.
 1 fél sorsjegy 6.— kor. | 1 nyolczad sorsjegy . 1½ kor.

Játékterveket és húzási lajstromokat pontosan küldünk.

A megbízásokat mie'őbb kérjük:

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság ker. ügynöksége a „ZEMPLÉN” kiadóhivatalában S.-A.-UJHELY.

Hirdetmény.

A t. cz. közönség tudomására hozatik, hogy alulírott intézet földbirtokokra és S.-A.-Ujhelyben lévő házakra 10—50 évig terjedő

Törlesztési kölcsönöket

eszközöl.

A feltételekre vonatkozó bővebb felvilágosítással szolgál a

S.-A.-Ujhelyi Népbank mint Takarékpénztár.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség tudomására hozni, hogy

guvrirozó gépem

már megjött, ezen körülményt különös figyelmébe ajánlom a t. urnók és varrónóknak.

Guvrirozni elvállalok selyem, krepp, batist, karton, szerbvászón s egyéb mindenféle női ruhaszövetet még pedig 110 centim. hosszúságig, a legjutányosabb árak mellett.

Továbbá ajánlom a már évek óta fenálló férfi- és női ruhatisztító és festő-üzletemet. — Magamat a t. közönség pártfogásába ajánlva mély tisztelettel vagyok

Rakovszky Sándor,

vegytisztító és kemefestő.

S.-A.-Ujhely, Bercsényi-utca 45. sz. a fogház átellenében.